

Onderzoek Spelenderwijs

*Gepercipieerde effecten van de dienstverlening van Spelenderwijs
Utrecht, zoals ervaren door de ouders van kinderen die deelnemen aan
een VE-traject.*

Onderzoeksrapport

Utrecht, augustus 2015

M.M. Hootsen, MSc

R.P.C. Roozen, MSc

labyrinth onderzoek & advies

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van Spelenderwijs Utrecht

© Copyright 2015, Labyrinth Onderzoek & Advies
Archimedeslaan 16
3584 BA Utrecht

T: 030 2627191
E: info@labyrinthonderzoek.nl
W: <http://www.labyrinthonderzoek.nl>

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag - door iemand anders dan de opdrachtgever - worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	4
METHODE & RESPONS	4
BEELD VAN SPELENDERWIJS.....	4
ZORGSTRUCTUUR SPELENDERWIJS	5
EFFECT OP ONTWIKKELING KIND	6
ONTWIKKELING THUIS	7
COMMUNICATIE VANUIT/ MET SPELENDERWIJS.....	7
TIPS & TOPS SPELENDERWIJS	8
1. INLEIDING	9
1.1. AANLEIDING	9
1.2. OPDRACHTFORMULERING EN VRAAGSTELLING	9
1.3. MIXED MODE AANPAK.....	9
2. RESULTATEN	13
2.1. INTRODUCTIEVRAGEN	13
2.2. BEELD VAN SPELENDERWIJS.....	14
2.3. ZORGSTRUCTUUR SPELENDERWIJS	18
2.4. EFFECT OP ONTWIKKELING KIND	26
2.5. ONTWIKKELING THUIS	33
2.6 COMMUNICATIE VANUIT/ MET SPELENDERWIJS	38
2.7. TIPS & TOPS SPELENDERWIJS.....	42
3. ACHTERGRONDGEGEVENS	45
3.1. VERDELING RESPONS OVER DE VERSCHILLENDE WIJKEN EN PEUTERCENTRA	45
3.2. GESLACHT EN HUISHOUDSAMENSTELLING.....	47
3.3. OPLEIDINGSNIVEAU, ARBEIDSSITUATIE EN INKOMEN	48
3.4. ETNICITEIT.....	49

Samenvatting

Spelenderwijs Utrecht¹ wil graag inzicht in het (gepercipieerde) effect van haar aanpak en toegevoegde waarde en heeft aan het onafhankelijke bureau Labyrinth Onderzoek & Advies gevraagd om een onderzoek uit te voeren waarin op objectieve wijze wordt onderzocht wat de gepercipieerde effecten van Spelenderwijs zijn. Om dit te achterhalen heeft Labyrinth een onderzoek uitgevoerd, waarvan de resultaten in onderhavige rapportage uiteengezet zijn. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Wat zijn de gepercipieerde effecten van de dienstverlening van Spelenderwijs zoals ervaren door de ouders van kinderen die deelnemen aan een VE-traject van Spelenderwijs?

Methode & respons

Samenvattend zijn de volgende methoden ingezet:

- 📍 Mixed-mode survey onder ouders (kwantitatief): online, schriftelijk en face-to-face
- 📍 Enkele (diepte-)interviews met de ouders
- 📍 Enkele diepte-interviews met groep 1 leerkrachten

Respons

In totaal 376 ouders hebben de vragenlijst (survey) ingevuld. Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) bestaat uit zogenaamde 'doelgroepouders'. De verhouding ouder van een jongen/meisje is nagenoeg gelijk aan elkaar. Exact de helft van de bevroegde ouders heeft een niet-Nederlandse etnische afkomst. Zo heeft in totaal 25% een Marokkaanse achtergrond en 8% een Turkse. Daarnaast zijn er bij 12 'doelgroepouders' diepte-interviews afgenomen en hebben zes groep 1 leerkrachten meegewerkt aan een diepte-interview.

Beeld van Spelenderwijs

Waarom aangemeld bij Spelenderwijs? (survey en diepte-interviews)

Veelgenoemde redenen waarom ouders besluiten hun kind bij Spelenderwijs aan te melden zijn 'is goed voor de ontwikkeling van mijn kind' (87%), 'om mijn kind met andere kinderen te laten spelen' (80%) en 'omdat ik het een goede voorbereiding op de basisschool vind' (76%). Tijdens de diepte-interviews (waar deze vraag open is gesteld), blijkt daarentegen dat alle ouders in eerste instantie antwoorden dat het nou eenmaal het dichtstbijzijnde peutercentrum is in hun omgeving. Bij doorvragen blijkt dat ouders niet bewust voor Spelenderwijs hebben gekozen. Men zegt ook specifiek voor dit peutercentrum te hebben gekozen of er eerder via een welzijnsorganisatie terecht zijn gekomen. Ze hebben met hun oudere kinderen goede ervaringen gehad met hun locatie en zich dus niet bewust bij Spelenderwijs aangemeld.

Kenmerken Spelenderwijs: spelenderwijs de ontwikkeling van kinderen stimuleren (diepte-interviews)

In het open interview is de ouders gevraagd welke kenmerken van Spelenderwijs zij kunnen noemen. Veel van hen beschrijven de methode om kinderen spelenderwijs hun ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast noemen de meeste geïnterviewde doelgroepouders de taalfocus. Een aantal keer komt de ter sprake dat de kinderen de schoolse dagstructuur leren en hoe ze zich horen te gedragen in een groep. Ten slotte worden de gebruikte thema's en de 'vreedzame school' genoemd als kenmerken van Spelenderwijs. De groep 1 docenten omschrijven Spelenderwijs als een peuterspeelzaal die de voorschool/ vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) verzorgt. Als kenmerken van Spelenderwijs

---

¹ Vanaf nu in het rapport 'Spelenderwijs' genoemd

noemen de docenten over het algemeen: spelen, taal (-achterstand inlopen), ouderbetrokkenheid, toegankelijk, goed opgeleide pedagogisch medewerkers en twee leidsters op kleine groepen.

Zowel ouders als leerkrachten raden Spelenderwijs aan (survey en diepte-interviews)

Op de vraag of de ouders Spelenderwijs zouden aanraden aan andere ouders, antwoordt de meerderheid positief. Dit beeld wordt bevestigd tijdens de diepte-interviews, waar zelfs alle ouders hier enthousiast over waren. De 12 geïnterviewde ouders zijn met name heel enthousiast en tevreden over het peutercentrum van hun kind(eren) of alleen de specifieke groep waar ze ervaring mee hebben. Spelenderwijs als organisatie aanraden kunnen ze dan ook niet, omdat ze geen ervaring hebben met andere locaties. De leerkrachten geven aan Spelenderwijs aan te raden bij ouders. Voornamelijk omdat het de kinderen voorbereid op de basisschool en om (taal)achterstanden zoveel mogelijk in te halen voordat ze naar school gaan. Hierbij valt het op dat de leerkrachten meer het belang benadrukken dat peuters naar iets buitenshuis gaan, dan dat het per se een voorschool moet zijn.

Zorgstructuur Spelenderwijs

Ontwikkeling kind in de gaten (survey en diepte-interviews)

Ongeveer driekwart van de ouders (73%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Spelenderwijs houdt de ontwikkeling van mijn kind goed in de gaten'. In de diepte-interviews noemen ouders hierbij vaak de methode *Kijk* die hiervoor ingezet wordt door het peutercentrum. De groep 1 docenten zijn ook op de hoogte van deze methode en zijn veelal positief over de goede aansluiting op hun eigen leerlingvolgsysteem.

Activiteiten sluiten aan bij behoeftes van kind

Ruim driekwart is het (helemaal) eens met de stelling 'De activiteiten van Spelenderwijs sluiten goed aan bij de behoeftes in ontwikkeling van mijn kind'. Uit de diepte-interviews komt naar voren dat de ouders letterlijk 'spelenderwijs' de juiste methode vinden om hun kind dingen te leren. Ze vinden de kinderen over het algemeen te jong om ze heel schools allemaal dezelfde lesjes te leren en vinden dat de kinderen juist erg veel oppakken als ze het spelenderwijs aangeboden krijgen. De ouders benadrukken ook dat ze vinden dat er niet minder gericht op ontwikkeling moet worden en de kinderen slechts laten spelen. De leerkrachten benoemen het programma *Puk&Ko* en het spelende karakter van de voorschool als methodes waarop Spelenderwijs hun kleuters heeft geholpen in hun ontwikkeling. Daarnaast geven zij aan dat Spelenderwijs op zoek is naar de balans in het stimuleren van de ontwikkeling op een schoolse/ programmagestuurde manier of spelenderwijs/ vanuit de behoefte van het kind. Verschillende leerkrachten benadrukken dat de voorschool niet té schools moet worden, maar moet aansluiten op de behoeftes van het kind. Anderzijds suggereren de kleuterdocenten ook dat de peutercentra goed gebruik moeten maken van de methodes en dat de pedagogisch medewerkers daar nog sterker in kunnen worden.

Vragen over opvoeding en ontwikkeling kind

Ruim de helft (61%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik kan met vragen over de opvoeding en ontwikkeling van mijn kind terecht bij medewerkers van Spelenderwijs' (t.o.v. 7% (helemaal) oneens). Daarnaast is 64% het (helemaal) eens met de stelling 'Spelenderwijs houdt mij voldoende op de hoogte van de ontwikkeling (en eventuele behoeftes in de ontwikkeling) van mijn kind' (t.o.v. 15% (helemaal) oneens).

Communicatie over ontwikkeling kind – leerkrachten

In de overgang van de voorschool naar de basisschool, spreken alle groep 1 leerkrachten over de 'warme overdracht'. De communicatie tussen peutercentrum en basisschool over de ontwikkeling van het kind blijkt wel te verschillen op diverse locaties. Een paar docenten geven aan dat de

communicatie nog te wensen overlaat en ze te laat informatie krijgen aangeleverd over hun aanstaande kleuters.

Contact met de zorgconsulent van Spelenderwijs

Ongeveer een op de vijf ouders (18%) hebben (wel eens) contact (gehad) met de zorgconsulent van Spelenderwijs. Hoewel ruim de helft van deze ouders (57%) van mening is dat de zorgconsulent goed geobserveerd heeft wat de bijzondere ontwikkelingsbehoefte van hun kind is, is dit volgens 11% niet het geval. In de diepte-interviews kwam indirect extra zorg naast de pedagogisch medewerkers ter sprake. Het valt hierbij op dat meerdere ouders het over het 'consult(atie)bureau' hebben. De term zorgconsulent is niet direct genoemd.

Effect op ontwikkeling kind

Ontwikkeling vaardigheden (survey)

De ouders is een aantal vaardigheden voorgelegd (Nederlandse taal, rekenkundige vaardigheden, samen spelen, andere helpen, motorische vaardigheden en alleen spelen), met hierbij de vraag of hun kind hier beter in is geworden in de periode dat hij/zij op het peutercentrum van Spelenderwijs zit/zat. Voor alle voorgelegde vaardigheden geldt dat minimaal 60% van de ouders aangeeft dat hun kind hier beter (inclusief 'veel beter' en 'heel veel beter') in is geworden. Dit percentage is het hoogst bij de vaardigheid 'samen spelen met andere kinderen' (77%) en het laagst bij 'langer dan 5 minuten alleen spelen' (60%).

Ontwikkeling vaardigheden (diepte-interviews)

In de diepte-interviews kwam met name de focus op taal veel naar voren. Dit is te verklaren door het feit dat er gefocust is op doelgroepouders. Op de vraag of hun kind zich ontwikkeld heeft op het gebied van taal, antwoorden de meesten positief. Wat betreft 'samen spelen' valt op dat vier ouders gelijk "samen delen" zeggen. Over 'anderen helpen' zijn de ouders niet erg uitgesproken. De meesten herkennen wel enige verbetering, maar koppelen deze ontwikkeling meer aan opvoeding thuis en leggen meer nadruk op andere ontwikkelingen. Hetzelfde geldt voor 'motorische vaardigheden', ouders reageren hier gematigd op. Veel wordt gewijd aan hun leeftijdsfase, waarin deze kinderen sowieso een grote ontwikkeling doormaken in hun motoriek. Vergelijkbaar stelden we 12 ouders de vraag 'Heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van alleen spelen/ concentratie?' Wat betreft 'alleen spelen' geven de meesten ouders aan dat het peutercentrum hier inderdaad aandacht aan besteed en hun kinderen daar (enige) vooruitgang in hebben geboekt.

Vorbereiding op de basisschool

Op de stelling 'doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt/bezocht, kan/kon mijn kind goed voorbereid beginnen in groep 1' antwoordt ruim driekwart van de ouders (77%) positief. Uit de diepte-interviews met ouders komt naar voren dat de voorschool hun kinderen met name structuur, het dagritme en gedrag in een groep aanleert. De groep 1 docenten zien effecten op de zes gebieden waarop Spelenderwijs zich richt en effecten op schoolse vaardigheden, zoals de dagstructuur en leren hoe je je in de groep gedraagt. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de groep 1 leerkrachten het lastig vinden om het effect te duiden van de ondersteuning van Spelenderwijs bij hun kleuters die van Spelenderwijs afkomen. Ook kleuters die naar een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal zijn geweest, zijn alweer beter voorbereid op de basisschool dan vierjarigen die alleen maar thuis zijn geweest. Bovendien hebben kleuters die van Spelenderwijs komen soms nog steeds een lager niveau dan kleuters die niet naar een voorschool zijn geweest, omdat ze door hun achtergrond/ (taal-)achterstand juist in aanmerking kwamen voor de voorschool en deze achterstand niet volledig hebben ingehaald.

59% van alle ouders is het (helemaal) eens met de stelling 'doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt, kan/ kon mijn kind in groep 1 beginnen met voldoende kennis van de

Nederlandse taal'. Daarbij staat 21% neutraal tegenover deze stelling. Als we kijken naar de zogenaamde 'doelgroepouders' (behorend tot de doelgroep juist vanwege grotere kans op taalachterstand), is het aandeel dat positief op deze stelling reageert beduidend hoger: 70% van hen is het (helemaal) eens met deze stelling, t.o.v. 6% (helemaal) oneens.

De docenten zien de toegevoegde waarde van de taalontwikkeling op de voorschool. Tegelijkertijd valt het ze op dat de taalachterstand van deze kleuters vaak nog steeds groter is dan van kleuters die niet van Spelenderwijs komen i.v.m. het hoge aandeel doelgroepouders.

Ontwikkeling thuis

Activiteiten thuis: voorlezen en thema 'bibliotheek'

De overgrote meerderheid van de ouders (86%) vindt het (heel) belangrijk om thuis hun kind te helpen met zijn/haar ontwikkeling. In de interviews noemen 9 ouders gelijk dat ze dagelijks voorlezen. Dit blijkt gestimuleerd te worden door Spelenderwijs. Ouders vertellen over het thema 'bibliotheek'. Andere activiteiten die de ouders noemen zijn samen spelen, waaronder ontwikkeling stimulerende spellen, knutselen en gesprekjes voeren.

Behoeftte aan ondersteuning

De meeste ouders (85%) geven aan te weten hoe zij thuis hun kind kunnen helpen in zijn/ haar ontwikkeling. Desondanks geeft 43% aan (misschien) behoefte te hebben aan informatie over/ondersteuning in hoe zij thuis hun kind hierbij (beter) kunnen helpen ontwikkelen. Ook in de diepte-interviews laten de ouders op verschillende momenten merken dat ze de informatie over/ondersteuning in het thuis helpen van de ontwikkeling van hun kind waarderen. Zij hebben veelal ervaring met het ontvangen van tips/ informatie/ ondersteuning over in hoe zij thuis hun kind beter kunnen helpen.

Vorm van ondersteuning

De ouders die aangaven (misschien) informatie over/ ondersteuning in het thuis stimuleren van de ontwikkeling van hun kind willen krijgen, is gevraagd in welke vorm en door wie. 44% zou deze ondersteuning willen zien in de vorm van (informatieve) ouderbijeenkomsten over hoe zijn hun kind kunnen helpen in zijn/haar ontwikkeling. Daarnaast wenst 39% hier individuele gesprekken over, heeft 29% interesse in spelbegeleiding thuis en 28% in voorleesbegeleiding thuis.

42% van de betreffende ouders heeft geen voorkeur voor door wie zij ondersteund worden/ informatie ontvangen, daartegenover geeft 41% aan het liefst deze informatie/ondersteuning van de pedagogisch medewerker te krijgen. De diepte-interviews bevestigen dit beeld. De 12 doelgroepouders zeggen algemene informatie het liefst te ontvangen in groepsverband, met andere ouders in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst of eventueel schriftelijk. Anderzijds geven zij ook aan dat wanneer het specifiek om (een probleem van) hun kind gaat, ze dit het liefst persoonlijk bespreken met de pedagogisch medewerkers. Een enkeling heeft minder behoefte aan algemene informatie groepsgewijs.

Communicatie vanuit/ met Spelenderwijs

De communicatie vanuit/ met Spelenderwijs is alleen besproken in de diepte-interviews met doelgroepouders en leerkrachten. Het blijkt dat ouders veelal de vragen beantwoorden vanuit hun ervaring met de locatie van hun kind(eren) en maar weinig beeld hebben bij de overkoepelende organisatie Spelenderwijs. Ouders zijn vooral geïnteresseerd in de locatie waar hun kind naartoe gaat. Slechts één ouder was ook geïnteresseerd in Spelenderwijs als organisatie. Ouders geven dan ook aan bijna niet op de hoogte te zijn van activiteiten van de organisatie Spelenderwijs, maar wel van de eigen locatie.

De leerkrachten zijn meer verdeeld. De meesten zijn behoorlijk geïnteresseerd in, en redelijk op de hoogte van het peutercentrum waar hun kleuters vandaan komen, maar men is verdeeld over hun interesse in de organisatie Spelenderwijs. De meesten zijn tevreden met de informatie die zij krijgen via de gebiedsmanagers en doorgaande-lijn-overleggen die een aantal keer per jaar plaatsvinden.

Gebruik informatievoorzieningen – ouders

Negen van de 12 ouders bezoeken de website van hun locatie soms tot vaak, drie ouders geven aan dat nooit te doen. Alle ouders geven aan de nieuwsbrief van de locatie te lezen. Daarentegen geeft slechts één ouder aan de nieuwsbrief van Spelenderwijs soms te lezen, de andere ouders zeggen deze niet te lezen of te kennen.

Algemene communicatie - leerkrachten

De meeste leerkrachten zijn tevreden over de algemene (niet kind-specifieke) communicatie met Spelenderwijs. Met name de gebiedsmanager wordt gewaardeerd als duidelijk aanspreekpunt en het doorgaande lijn overleg wordt vaker genoemd. Ook helpt het binnen brede scholen dat basisschool en peutercentrum elkaar makkelijker persoonlijk tegen het lijf loopt in hetzelfde gebouw.

Ouderbetrokkenheid

Het merendeel van de ouders vindt de samenwerking met Spelenderwijs goed. Over het algemeen voelen de ouders zich goed geïnformeerd en betrokken en zijn ze tevreden met hun rol bij de voorschool. Over de gewenste manier van communicatie en informeren lopen de meningen uiteen, net als over in hoeverre ouders mee moeten denken over het beleid en programma. De rol die zij voor zichzelf zien bij Spelenderwijs verschillen per ouder. Van 'alleen als ouder, afnemer van de dienst voor- en vroegschoolse educatie', tot 'meedenkend over beleid van plannen van de organisatie'. De meeste ouders zitten daar tussenin. Zij zien met name een participerende rol als ouder op de locatie/ groep van hun kind.

Meepraten over beleid en plannen

Drie van de 12 ouders geven aan interesse te hebben om mee te praten over het beleid en de plannen van Spelenderwijs, organisatiebreed. De andere geïnterviewde ouders houden het liever bij betrokkenheid bij de praktische zaken van hun eigen peutercentrum.

Tips & Tops Spelenderwijs

Tops – ouders

- 🕒 Samenwerking met de ouders en basisschool
- 🕒 Aandacht van de pedagogisch medewerkers voor hun kind
- 🕒 De ontwikkeling die het kind doormaakt bij Spelenderwijs

Tips – ouders

- 🕒 Alle kinderen vier dagdelen (in plaats van sommigen twee)
- 🕒 Langere dagdelen. 3, 3½ of 4 uur in plaats van 2½ uur
- 🕒 Eén keer per jaar een logopedist langs laten komen om taalproblemen tijdig te ondervangen
- 🕒 Eens in de zoveel tijd samen met ouders iets organiseren om de ouderbetrokkenheid te vergroten

Tops – Leerkrachten

De docenten waarderen de expertise van de pedagogisch medewerkers en vinden het knap hoe zij de ontwikkeling van de kinderen kunnen observeren en ontwikkelen vanuit spelen.

Tips - Leerkrachten

Daarnaast wordt benadrukt dat Spelenderwijs terughoudend moet zijn met steeds schoolser worden door het geven van les in plaats van uit te gaan van de behoeftes van het kind. Juist het spelenderwijze karakter van de voorschool wordt erg gewaardeerd door de leerkrachten en zij zoeken ook naar nieuwe vormen voor hun eigen kleuteronderwijs die minder programmagestuurd zijn. Een aantal docenten beschrijft dat ze meer zouden kunnen samenwerken om een visie te ontwikkelen voor het onderwijs aan de jongsten. Tot slot merkt één docent op dat Spelenderwijs moet oppassen om niet door te schieten in de hoeveelheid administratie voor de buitenwereld. Houdt het effectief voor de ontwikkeling van de kinderen.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De grote domeinen van Zorg, Welzijn, Onderwijs en de economie zijn in Nederland volop in beweging, zo ook in Utrecht. Op het gebied van welzijn en voorschoolse educatie (VE) is al het sociaal maatschappelijk/cultureel werk opnieuw aanbesteed en anders georganiseerd. Zo'n 13 jaar geleden is gestart met de ontwikkeling van VE in Utrecht. De jongvolwassenen die voor het eerst in de VE zaten zijn nu reeds 15 jaar. Vóór de recente aanbesteding was de VE in Utrecht verdeeld over meerdere VE-organisaties die vroeger onderdeel waren van de welzijnsorganisaties Portes, Cumulus Welzijn, Doenja Dienstverlening en KOKO. Met de nieuwe organisatie van VE in Utrecht zijn delen van de dienstverlening van deze afzonderlijke VE-organisaties samengevoegd in Spelenderwijs.

SPELENDERWIJS

Spelenderwijs is de stedelijke VE-organisatie en heeft ongeveer 59 locaties (34 in scholen en 25 in welzijnsgebouwen) en 200 medewerkers. Het werkgebied in Utrecht is verdeeld in 9 geografische eenheden. De mensen in het veld worden aangestuurd door negen gebiedsmanagers en elk gebied heeft daarnaast een werkbegeleider. De professionals op de speelzalen zijn pedagogisch medewerkers die 'voor de klas staan' en zorgconsulenten. De zorgconsulenten geven aandacht aan kinderen die een speciale ontwikkelingsbehoefte hebben. In totaal faciliteert Spelenderwijs met haar organisatie zo'n 2200 peuters en daarmee een veelvoud aan ouders.

1.2. Opdrachtformulering en vraagstelling

Opdrachtformulering

Spelenderwijs wil graag inzicht in het (gepercipieerde) effect van haar aanpak en toegevoegde waarde en heeft aan het onafhankelijke bureau Labyrinth Onderzoek & Advies gevraagd om een onderzoek uit te voeren waarin op objectieve wijze wordt onderzocht wat de gepercipieerde effecten van Spelenderwijs zijn. Om dit te achterhalen heeft Labyrinth een onderzoek uitgevoerd, waarvan de resultaten in onderhavige rapportage uiteengezet zijn.

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Wat zijn de gepercipieerde effecten van de dienstverlening van Spelenderwijs zoals ervaren door de ouders van kinderen die deelnemen aan een VE-traject van Spelenderwijs?

1.3. Mixed mode aanpak

Voor dit onderzoek is ervoor gekozen een mixed-mode benadering in te zetten onder zowel ouders als groep 1-leerkrachten, met het zwaartepunt op de ouders. Samenvattend zijn de volgende methoden ingezet:

- ④ Mixed-mode survey onder ouders (kwantitatief)
- ④ Enkele (diepte-)interviews met de ouders
- ④ Enkele diepte-interviews met groep-1 leerkrachten

Voorgaande methoden worden hieronder achtereenvolgens toegelicht.

Mixed-mode survey onder ouders (kwantitatief)

Voor de mixed-mode survey onder ouders heeft Labyrinth in nauwe samenspraak met de opdrachtgever een vragenlijst ontwikkeld. Deze vragenlijst heeft een kwantitatieve basis (gesloten

vragen), met op een aantal punten ruimte voor open ‘anders namelijk’ antwoorden of open toelichting. De vragenlijst is zodanig opgesteld dat deze in de toekomst aangepast kan worden naar een monitoringsinstrument, waarmee de gepercipieerde effecten van Spelenderwijs op structurele wijze gemonitord kunnen worden.

In deze vragenlijst zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- ⊙ Algemene introductievragen
- ⊙ Beeld van Spelenderwijs
- ⊙ Zorgstructuur Spelenderwijs
- ⊙ Effect op ontwikkeling kind
- ⊙ Ontwikkeling thuis
- ⊙ Achtergrondkenmerken ouders

Bij de ontwikkeling van de vragenlijst heeft afstemming met Universiteit Utrecht plaatsgevonden. Dit om overlap met het onderzoek van Lotte Hendrichs te voorkomen, dat raakvlakken heeft met dit onderzoek.

Wervingsmethode

De opdrachtgever heeft zelf de werving van de respondenten voor haar rekening genomen. Dit valt dus niet onder de opdracht van Labyrinth. Wel heeft Labyrinth hierbij geholpen door suggesties voor responsverhogende maatregelen te geven.

Opstellen en verzenden aankondigingsbrief (per mail)

Eind 2014 heeft Labyrinth in nauwe samenspraak met de opdrachtgever een uitnodigingsbrief opgesteld. Vervolgens heeft Spelenderwijs deze uitnodigingsbrief, voorzien van een link naar de online vragenlijst, gemaïld naar alle ouders die:

- ⊙ Op het moment dat de brief werd verspreid een kind op een van de locaties van Spelenderwijs hadden zitten;
- ⊙ Ouders die voor hun kind op de wachtlijst van Spelenderwijs staan;
- ⊙ Ouders van ‘oud-Spelenderwijs kinderen’, die nu in groep 1 zitten.

In de brief zat ook het aanbod om het interview face-to-face te laten afnemen door een van de interviewers van Labyrinth.

Responsverhogende maatregelen

Op basis van tussentijdse responsupdates met de verdeling van de respons over de verschillende wijken en peutercentra alsook de verdeling wel/geen doelgroepouder, heeft Spelenderwijs aanvullende wervingsacties uitgezet. Zo zijn de pedagogisch medewerkers op een studiedag (nogmaals) gevraagd het onderzoek bij ‘hun’ ouders onder de aandacht te brengen. Daarnaast is een herinneringsbrief uitgezet onder doelgroepouders in Overvecht en Kanaleneiland. Tevens zijn er bij een locatie in Overvecht face-to-face interviews afgenomen door het Etnoteam van Labyrinth.

Mixed mode: online, papier en face-to-face via etnoteam

De respons is grotendeels online binnengekomen. Daarnaast zijn vragenlijsten op papier ingevuld en hebben er face-to-face interviews plaatsgevonden. Een deel van de onderzoekspopulatie binnen dit onderzoek is van allochtone afkomst. Om deze reden heeft Labyrinth in haar Etnoteam ingezet. Dit team omvat diverse meertalige interviewers met een bi-culturele achtergrond, met een diversiteit aan etnische komaf. Met de inzet van het Etnoteam garandeert Labyrinth een zo hoog mogelijk respons onder alle doelgroepen. Turkse en Marokkaanse interviewers zijn ingezet voor de face-to-face afname van enkele vragenlijsten onder de ouders.

Respons

Uiteindelijk hebben 376 ouders de vragenlijst ingevuld. Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) bestaat uit zogenaamde 'doelgroepouders'. De kinderen van deze ouders gaan 4 dagdelen per week naar Spelenderwijs. De overige kinderen gaan 2 dagdelen per week naar Spelenderwijs. Exact de helft van de bevroegde ouders heeft een niet-Nederlandse etnische afkomst. Zo heeft in totaal 25% een Marokkaanse achtergrond en 8% een Turkse.

Diepte-interviews onder doelgroepouders en groep 1 leerkrachten (kwalitatief)

Voor een verdieping op de uitkomsten van de mixed-mode survey onder ouders zijn er diepte-interviews afgenomen onder doelgroepouders. De kinderen van deze ouders gaan vier dagdelen per week naar de voorschool. Hun ouders zijn in de meeste gevallen lager opgeleid en hebben vaker een slechtere beheersing van de Nederlandse taal, waardoor deze kinderen een grotere kans hebben op taal- en ontwikkelingsachterstanden.

Ter aanvulling vanuit een professioneel oogpunt zijn daarnaast een aantal groep 1 leerkrachten geïnterviewd van basisscholen in Utrecht waar kinderen in de klas zitten die van een Spelenderwijs peutercentrum komen. Met hen zijn dezelfde onderwerpen besproken als met de ouders; welke effecten zij zien van de VVE-dienstverlening van Spelenderwijs.

Topiclijst

De topiclijst voor deze interviews heeft Labyrinth in samenspraak met Spelenderwijs ontwikkeld. Het bespreekt dezelfde onderwerpen als de survey, maar bestaat door zijn kwalitatieve basis uit open vragen die de verdieping op deze onderwerpen mogelijk maken.

In deze topiclijst zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- ⊙ Algemene introductievragen (inclusief achtergrond ouders)
- ⊙ Beeld van Spelenderwijs
- ⊙ Effect op ontwikkeling kind
- ⊙ Zorgstructuur Spelenderwijs
- ⊙ Ontwikkeling thuis (*niet bij groep 1-leerkrachten*)
- ⊙ Communicatie vanuit/ met Spelenderwijs
- ⊙ Overige tips & tops over Spelenderwijs

Wervingsmethode

De opdrachtgever heeft zelf de werving van de respondenten voor haar rekening genomen. Ouders konden in de survey aangeven of ze wilden meewerken aan een diepte-interview. Deze ouders heeft Labyrinth uitgenodigd voor het interview. Daarnaast hebben pedagogisch medewerkers ouders van kinderen uit hun groep gevraagd of zij mee wilden werken aan een diepte-interview. Labyrinth heeft zorg gedragen voor een representatieve verdeling van de geïnterviewde ouders over de verschillende Spelenderwijslocaties in Utrecht. De geïnterviewde groep 1-docenten zijn allen aangedragen door het management van Spelenderwijs.

Etnoteam

Alle diepte-interviews zijn door onderzoekers van Labyrinth afgenomen. Om te waarborgen dat de gehele onderzoekspopulatie mee kon werken aan dit onderzoek, is in één geval een ouder met behulp van een tolk uit het Etnoteam van Labyrinth in het Berbers geïnterviewd en is één interview in het Engels uitgevoerd.

Doelgroepouders diepte-interviews

Om open en dieper in te kunnen gaan op de vragen, hebben 12 ouders meegewerkt aan een diepte-interview: 10 moeders en 2 vaders. Hun antwoorden en opmerkingen vullen de statistieken aan en

geven een persoonlijker beeld van hoe verschillende ouders de vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) van Spelenderwijs ervaren.

In tegenstelling tot alle groepen ouders die de gesloten vragenlijst hebben beantwoord, zijn alleen zogeheten 'doelgroepouders' geïnterviewd; van wie hun kinderen vier dagdelen per week naar het peutercentrum gaan, in plaats van 2 dagdelen. Van de respondenten is de helft van Marokkaanse afkomst, andere herkomstlanden zijn Tunesië, Somalië, Turkije en India. Eén respondent is autochtoon Nederlands, haar man –de vader- is afkomstig uit Israël en MBO-opgeleid, waardoor ook zij tot de doelgroepouders worden gerekend. Vijf van de 12 respondenten zijn zelf geboren en getogen in Nederland, een aantal zijn als huwelijksmigrant naar Nederland gekomen en spreken beperkt Nederlands. Eén respondent was van een expat-gezin, die slechts enkele jaren in Nederland verblijft. Hun kind(eren) zit(ten) -of hebben net gezeten- op een peutercentrum van Spelenderwijs in Kanaleneiland (5), Overvecht (2), Leidsche Rijn, Ondiep, Vleuten, Lombok en Hoograven. Er zijn evenveel ouders van jongens als van meisjes geïnterviewd. Zeven van de 12 ouders hebben al meerdere kinderen op dezelfde voorschool gehad, voor vijf ouders gaat het om hun eerste kind.

Groep 1-leerkrachten diepte-interviews

Ter aanvulling op de door ouders waargenomen effecten van de VVE-dienstverlening van Spelenderwijs, hebben ook zes groep 1-leerkrachten meegewerkt aan een diepte-interview over dit onderwerp. Alle zes zijn werkzaam op Utrechtse basisscholen waar onder andere kinderen naartoe gaan die van Spelenderwijsvoorscholen komen.

De basisscholen van de geïnterviewde docenten staan in de wijken Overvecht (2), Zuilen, Rivierenwijk, Leidsche Rijn en Lombok. De ondervraagde leerkrachten zijn naast kleuterdocent ook Intern Begeleider (IB'er), Onderbouw- en/of VVE-coördinator en één van hen werkt mee aan een pilot waarbij zij zowel kleutergroepen onderwijst als een aantal dagdelen per week voor een Spelenderwijs peutergroep staat. Hun ervaring in het onderwijs varieert van 5 tot 37 jaar. Ook de verhouding van het aantal kleuters in hun klas wat van Spelenderwijs afkomt varieert enorm: van 1 op de 30 tot "bijna allemaal".

Aantal kleuters in de klas van de groep 1-leerkracht:

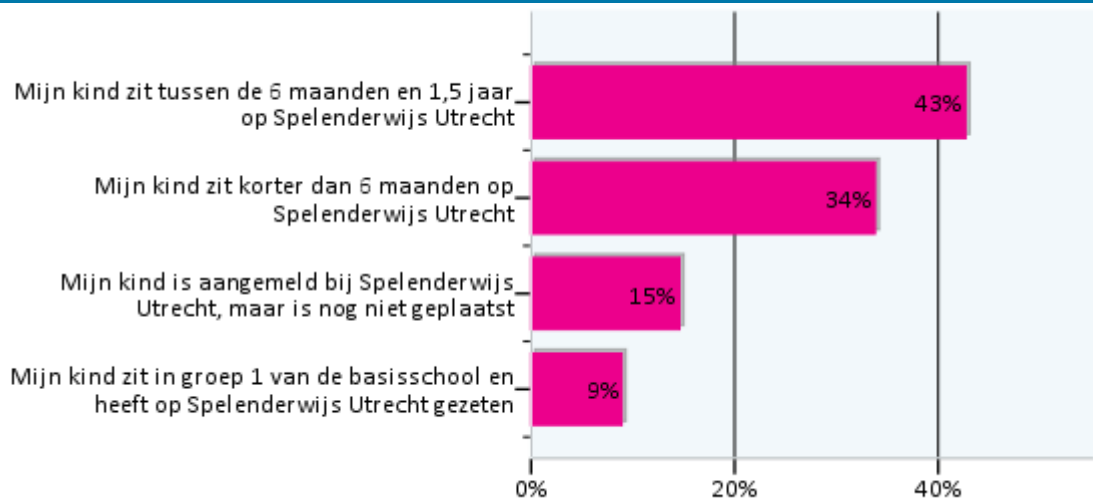
Totaal in klas	Vanaf Spelenderwijs	opmerkingen
18	8	
26	10	
18	8	
30	1	
80 à 90	"bijna alles"	Kleuterdocent voor extra begeleiding in kleine groepjes, onderwijst alle kleuters om de beurt.
-	-	"Ik heb nu geen eigen klas. Ik voer het intakegesprek van 4-jarigen en begeleid zij-instromers: kinderen die vanaf een andere school komen (bij verhuizing), kinderen die extra zorg nodig hebben."

2. Resultaten

2.1. Introductievragen

De kinderen van iets minder dan de helft (43%) van de respondenten zit tussen de 6 maanden en 1,5 jaar op een peutercentrum van Spelenderwijs (zie figuur 1). Daarnaast geeft ongeveer een derde (34%) aan dat hun kind korter dan 6 maanden op een locatie van Spelenderwijs zit. Voor 15% van de respondenten geldt dat hun kind al wel is aangemeld voor spelenderwijs, maar nog niet is geplaatst. Verder wordt 9% van de respons gevormd door ouders van kinderen die nu in groep 1 zitten en voorheen op een peutercentrum van Spelenderwijs.

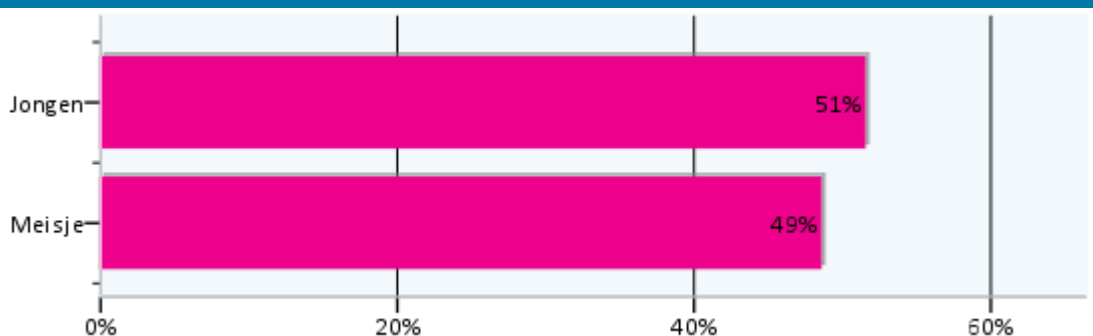
Figuur 1: v1 Welke van onderstaande opties is van toepassing op het kind waarvoor u deze vragenlijst invult? (n= 370)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

De verhouding jongen/meisje van de betreffende kinderen waarvoor de vragenlijst is ingevuld is nagenoeg gelijk aan elkaar (zie figuur 2).

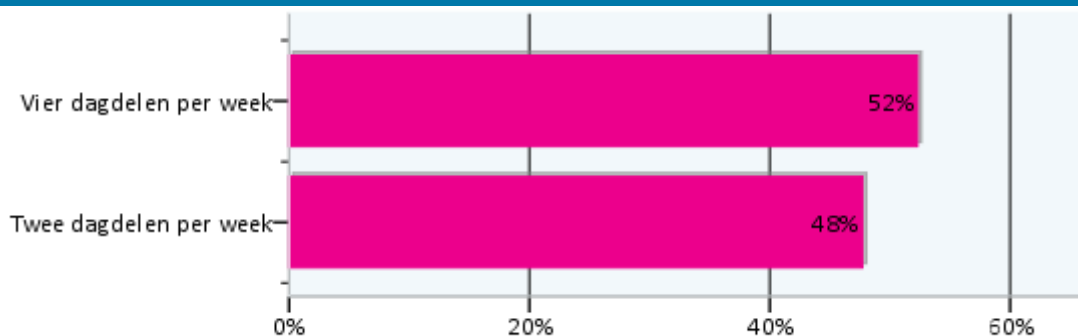
Figuur 2: v3 Wat is het geslacht van het kind waarvoor u de vragenlijst gaat invullen? (n=371)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) bestaat uit zogenaamde 'doelgroepouders'. De kinderen van deze ouders gaan 4 dagdelen per week naar Spelenderwijs. De overige kinderen gaan 2 dagdelen per week naar Spelenderwijs (zie figuur 3).

Figuur 3: v4 Hoeveel dagdelen per week gaat/ging het kind waarvoor u de vragenlijst invult naar Spelenderwijs? Indien uw kind nog niet geplaatst is, graag invullen hoeveel dagdelen uw kind (waarschijnlijk) naar Spelenderwijs zal gaan. (n=371)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

2.2. Beeld van Spelenderwijs

De respondenten is gevraagd wat voor hen redenen zijn geweest om te besluiten hun kind bij Spelenderwijs aan te melden (zie figuur 4). Het antwoord 'is goed voor de ontwikkeling van mijn kind' wordt het meest genoemd, namelijk door 87% van de respondenten. Andere veelgenoemde redenen zijn 'om mijn kind met andere kinderen te laten spelen' (80%) en 'omdat ik het een goede voorbereiding op de basisschool vind' (76%).

Figuur 4: (n = 376) Wat is de reden dat u heeft besloten uw kind bij Spelenderwijs aan te melden? (meerdere antwoorden mogelijk). *Múltiple respons

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

*Respondenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag. Gemiddeld heeft men 3,58 antwoord gegeven

Waarom voor Spelenderwijs gekozen - diepte-interviews

Dezelfde vraag is gesteld in het diepte-interview. Door de open vraag “Waarom heeft u voor Spelenderwijs gekozen?” zijn de antwoorden ook meer algemeen gericht op het kiezen voor een peutercentrum. Opvallend is dat bijna alle ouders in eerste instantie antwoorden dat het nou eenmaal het dichtstbijzijnde peutercentrum is in hun omgeving. Bij doorvragen blijkt dat ouders niet bewust voor Spelenderwijs hebben gekozen. Men zegt ook specifiek voor dit peutercentrum te hebben gekozen of er eerder via een welzijnsorganisatie terecht zijn gekomen. Zeven van de 12 ouders hebben al meer kinderen op hetzelfde peutercentrum gehad, voordat het onderdeel werd van Spelenderwijs. Ze hebben met hun oudere kinderen goede ervaringen gehad met hun locatie en zich dus niet bewust bij Spelenderwijs aangemeld.

“Ik heb niet bewust voor Spelenderwijs gekozen, bij mijn oudste kind was dit via Doenja Dienstverlening. Daar hoorde je van in de wijk, goede ervaringen.”

“In eerste instantie omdat het dichtbij huis is. Onze oudste dochter heeft hier gezeten en we zijn héél tevreden over de leidsters. Ik kan altijd bij ze terecht, ze zijn heel professioneel.”

“Mijn oudste dochter is 10 jaar. Bij haar heb ik een flyer gekregen van de Kanaalstraat voorscholen, met meerdere peutercentra. Het is ideaal om samen te spelen, dan ben ik even vrij. Ik ben huisvrouw. Het voelt alsof ik ze bij m’n moeder achterlaat!”

De in de figuur 4 (op vorige pagina) meest genoemde antwoorden werden verder in de gesprekken vaak wel alsnog genoemd door de ouders. Dit kwam dus eerder uit hun ervaring met het peutercentrum van Spelenderwijs naar voren, dan dat het een argument voor hun keuze voor deze voorschool was.

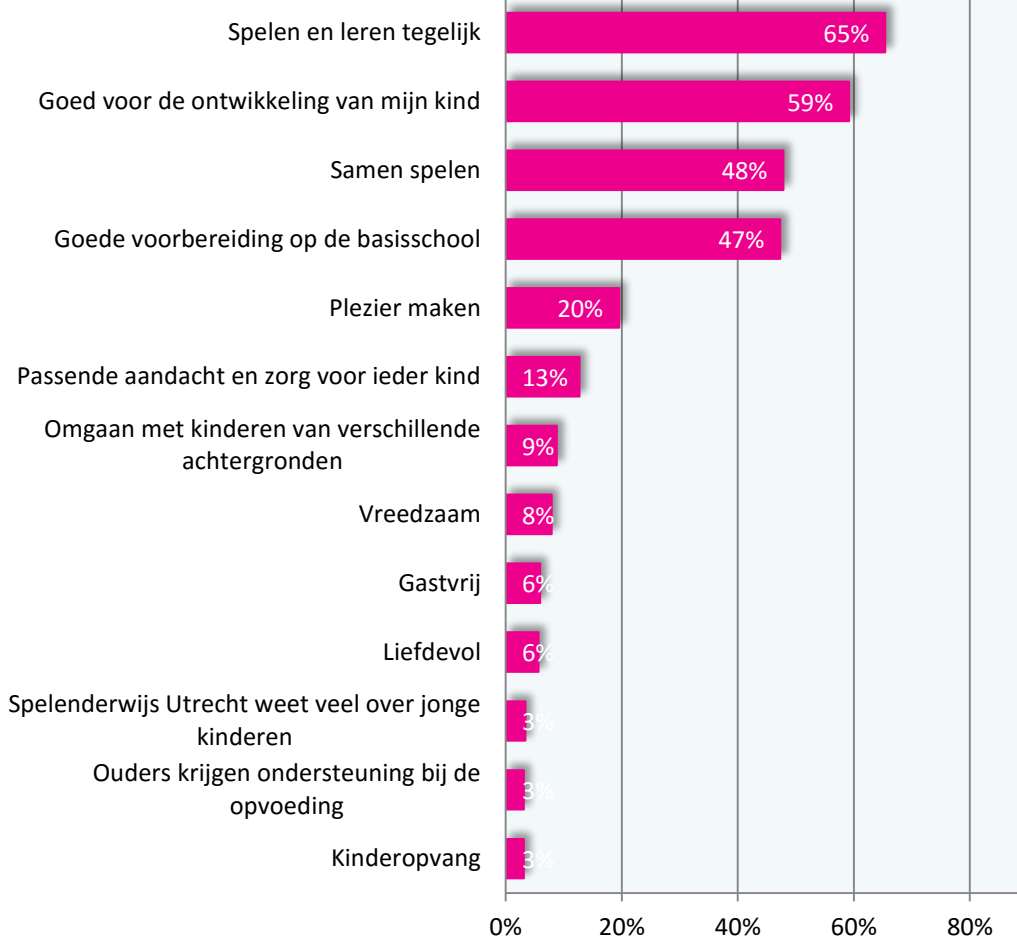
“Het kind staat centraal, de ontwikkeling van het kind. Met name taalontwikkeling.”

“Ik merkte dat mijn dochter moeite had met samen spelen en contact maken met andere kinderen. Ze had ook geen broers, zussen, neven, nichten of buurkinderen in haar directe omgeving. Ik heb me hiervoor gemeld bij Doenja Dienstverlening die me verwezen naar het dichtstbijzijnde peutercentrum. We wonen tegenover Da Costa. Ik kende Spelenderwijs dus niet en heb voor het dichtstbijzijnde peutercentrum gekozen zodat mijn dochter samen kon gaan spelen met leeftijdsgenootjes.”

“Mijn dochter vond het moeilijk om samen te spelen en delen. De voorschool was een goede oefening voor de basisschool, een goed voorbereiding.”

De ouders is de vraag voorgelegd welke van een aantal voorgelegde termen zij het meest vinden passen bij Spelenderwijs (zie figuur 5).. De meest genoemde antwoorden hierop zijn ‘spelen en leren tegelijk’ (65%), ‘goed voor de ontwikkeling van mijn kind’ (59%), ‘samen spelen’ (48%) en ‘goede voorbereiding op de basisschool’ (47%).

Figuur 5: Welke van de onderstaande termen passen voor u het meeste bij Spelenderwijs? (maximaal 3 antwoorden mogelijk) (n = 353) *Multipele respons

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

*Respondenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag. Gemiddeld heeft men 2,9 antwoord gegeven

Kenmerken Spelenderwijs - diepte-interviews

In het open interview is de ouders gevraagd welke kenmerken van Spelenderwijs zij kunnen noemen. Veel van hen beschrijven de methode om kinderen spelenderwijs hun ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast noemen de meeste geïnterviewde doelgroepouders de taalfocus. Een aantal keer komt de ter sprake dat de kinderen de schoolse dagstructuur leren en hoe ze zich horen te gedragen in een groep. Ten slotte worden de gebruikte thema's en de 'vreedzame school' genoemd als kenmerken van Spelenderwijs.

"Naam spreekt voor zich: ze doen het spelenderwijs. Zijn gericht op kinderen, er wordt van alles aangeboden."

"Ze hebben veel regels rond het eten en opvoeding. Mijn dochter is in 4 maanden al erg veranderd, zelfstandig, sociaal, luistert goed, motorisch vooruit gegaan."

"Ze doen veel aan thema's, dat vind ik belangrijk. Kinderen maken kennis met verschillende onderwerpen, waar je thuis niet zo snel op komt. Bijvoorbeeld het thema 'weer' of 'naar de bibliotheek'."

"Ze werken met de 'Vreedzame School'. De basisschool van onze dochter, waar ook onze zoon straks naartoe gaat, werkt ook met deze methode."

Kenmerken Spelenderwijs – leerkrachten

De zes geïnterviewde groep 1-docenten omschrijven Spelenderwijs als een peuterspeelzaal die de voorschool/ vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) verzorgt.

“Een peuterspeelzaal met voor- & vroegschoolse educatie. Ze willen dat kinderen heel erg leren via spelen.”

“Kinderen vanaf 2½ jaar naar school. In het algemeen hebben ze een taalachterstand en worden ze voorbereid op de kleuterschool met taal, structuur, dagverloop.”

“Ik vind het een organisatie die goed nadenkt over wat ze willen met VVE.”

“(…) Met veel aandacht voor doelgroepkinderen.”

“Voor ons is het de club die de voorschool verzorgd.”

Als kenmerken van Spelenderwijs noemen de docenten over het algemeen: spelen, taal (-achterstand inlopen), ouderbetrokkenheid, toegankelijk, goed opgeleide pedagogisch medewerkers en twee leidsters op kleine groepen.

“Ze zorgen dat hun PM’ers goed geschoold zijn en de kinderen goed begrijpen.”

“[Ze richten zich op] het jonge kind. Heel vernieuwend en dynamisch.”

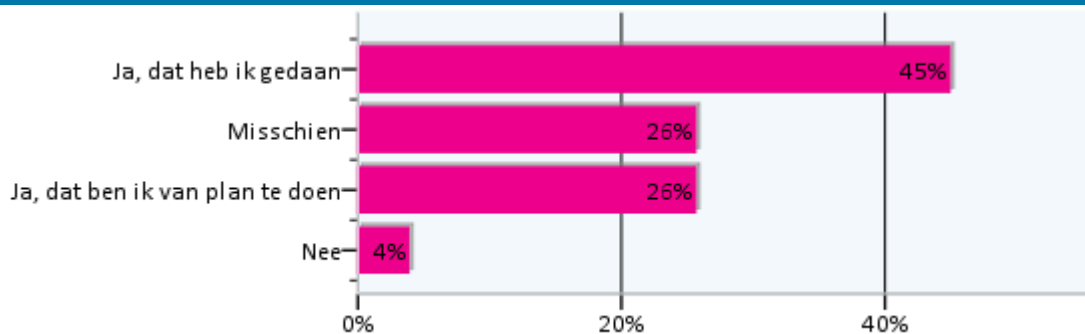
“Ouderbetrokkenheid is nu helemaal het ding.”

“Zwakkeren in de samenleving op weg helpen. Voorscholen zijn heel toegankelijk, kost heel weinig, is heel makkelijk. Kinderen hebben er veel aan als ze bij SW zijn geweest.”

Zou u Spelenderwijs aanraden?

Op de vraag of de ouders Spelenderwijs zouden aanraden aan andere ouders, antwoord de meerderheid positief (zie figuur 6). Nagenoeg allemaal geven zij aan op zijn minst te overwegen (antwoord ‘misschien’) om Spelenderwijs aan andere ouders aan te raden. Voor iets minder dan de helft (45%) geldt dat zij dit al hebben gedaan en 26% is van plan dit te doen.

Figuur 6: v7 Zou u Spelenderwijs aanraden aan andere ouders? (n= 363)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Zou u Spelenderwijs aanraden? – diepte-interviews

In het diepte-interview stelden we dezelfde vraag en waren alle ouders enthousiast over het aanraden van Spelenderwijs. Bedenkt hierbij dat het voor de hand ligt dat voornamelijk betrokken, tevreden ouders meewerken aan een dergelijk interview.

“Ja. Omdat ik zie dat mijn kind er wat aan heeft en ouders betrokken worden.”

“Jazeker! Met name deze groep van Hart van Noord. Ben heel tevreden. Heb het gevoel dat kinderen dan in goede handen zijn. De leidsters doen het met plezier. Dan zit het wel goed.”

“Jazeker, het is goed voor hun kinderen. Ik voel me gewoon thuis.”

“Dat doe ik! Ik heb veel ouders binnengehaald.”

“Ja natuurlijk! Ik heb heel goede ervaring met ze. Ze zijn erg begripvol en *took the next step*. Ze brachten onze zoon verder.”

De 12 geïnterviewde ouders zijn met name heel enthousiast en tevreden over het peutercentrum van hun kind(eren) of alleen de specifieke groep waar ze ervaring mee hebben. Als ze gevraagd wordt of ze Spelenderwijs als organisatie zouden aanraden, ook voor andere locaties, antwoorden de ouders dat ze alleen specifiek hun peutercentrum zouden aanraden, omdat ze geen ervaring hebben met andere locaties. Let wel, dit zeiden alle ouders van 10 verschillende locaties.

“Wel echt gericht op deze locatie, ik heb geen ervaring met andere locaties.”

“Geen idee van andere locaties, maar deze locatie zou ik zeker aanraden.”

Zou u Spelenderwijs aanraden? – leerkrachten

Dezelfde vraag werd de leerkrachten voorgelegd. Alle zes zeggen ze Spelenderwijs aan te raden bij ouders. Met name omdat het de kinderen voorbereid op de basisschool en om (taal)achterstanden zoveel mogelijk in te halen voordat ze naar school gaan.

“Ja, om een taalachterstand in te lopen.”

“Ja, omdat ze structuur aanbrengen. Het bereid kinderen voor op de basisschool.”

“Ja. Vooral aan ouders die een achterstand hebben.”

Het valt op dat de leerkrachten meer het belang benadrukken dat peuters naar iets buitenshuis gaan –dat kan ook een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal zijn- dan dat het per se een voorschool moet zijn.

“Het is moeilijk onderscheid maken tussen Spelenderwijs en andere aanlevering (peuterspeelzaal/kinderdagverblijf). Dat kon ook weleens aan ons liggen. Het is wel erg fijn als je weet hoe kinderen binnen komen, zodat we actie kunnen ondernemen.”

“Ja. Sowieso een peuterspeelzaal. Het is belangrijk om in aanraking te komen om met elkaar te spelen. Dat kan ook bij kinderopvang, maar zeker VVE voor doelgroepkinderen.

“Ja, een voorschool *an sich* altijd. Ik vind dat kinderen schoolse vaardigheden leren: in de kring zitten, dagroutine. We krijgen kinderen vanuit huis óf van de voorschool. Taalvaardigheid verschilt niet veel tussen vanuit huis of de voorschool, er is nog steeds grote taalproblematiek.”

2.3. Zorgstructuur Spelenderwijs

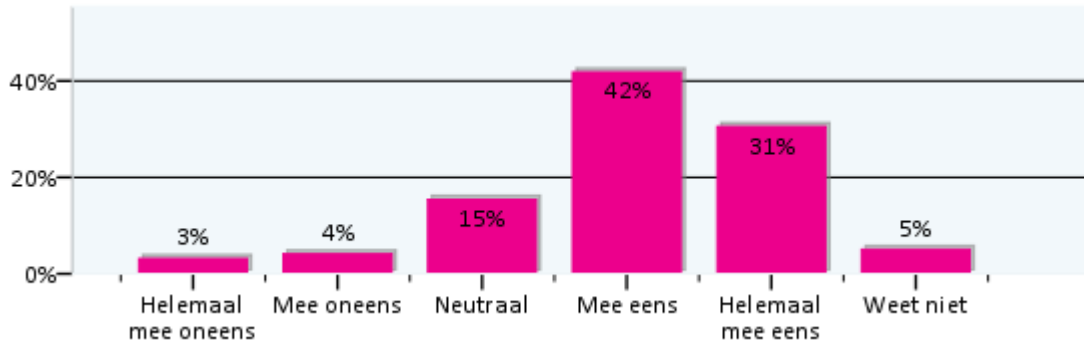
Stellingen m.b.t. zorgstructuur

De ouders is een aantal stellingen voorgelegd die betrekking hebben op de zorgstructuur van Spelenderwijs. Hierbij kon per stelling aangegeven worden of zij het hier al dan niet mee eens zijn op een schaal van ‘helemaal mee oneens’ tot ‘helemaal mee eens’.

Ontwikkeling kind in de gaten

Ongeveer driekwart van de ouders (73%) is het (helemaal) eens met de stelling ‘Spelenderwijs houdt de ontwikkeling van mijn kind goed in de gaten’ (zie figuur 7). Voor 7% geldt juist dat zij het (helemaal) oneens zijn met deze stelling.

Figuur 7: v8_1 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Spelenderwijs houdt de ontwikkeling van mijn kind goed in de gaten. (n=318)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Ontwikkeling kind in de gaten - Diepte-interviews

Naast deze stellingen is in de diepte-interviews de ouders gevraagd 'Hoe houdt het peutercentrum volgens u de ontwikkeling van uw kind in de gaten?' Ouders noemen vaak de methode *Kijk* die inhoudt dat kinderen tijdens hun 1,5 jaar bij Spelenderwijs drie keer geobserveerd worden, er verslag van wordt gelegd en deze wordt gedeeld met een rapport en een gesprek met de ouders.

"We hebben laatst nog een gesprek gehad. Ze gebruiken hetzelfde systeem als de basisschool, hoe heet het ook alweer (...) Ja, *Kijk*!"

"(...) De ontwikkelingen worden ook bijgehouden per kind. Met digitaal volgsysteem *Kijk*. We krijgen een rapport twee keer per jaar."

Ook als de ouders niet op de hoogte zijn van (de naam van) het systeem, beschrijven ze de observatie van hun kind door de pedagogisch medewerkers en de terugkoppeling naar de ouders.

"Elke 3 of 6 maanden krijgen ze een rapport. Dan houden we een gesprek, een half uurtje. Over taal, motoriek, samen spelen en de lijn van het kind qua ontwikkeling. Bij het tweede rapport kijken ze naar het verschil met het eerste en wat beter kan enzo."

"Tijdens wat ze doen, letten ze op een kind. En dat schrijven ze ook op. Als een kind niet kan delen of speelt niet samen. Dat komt in de overdracht. Ze weten ook wie meer steun nodig heeft en vertellen het spelenderwijs. Ze schrijven ook positieve dingen op voor de overdracht. Kleuren is waar ze in ontwikkeling zijn. Per kind krijg je twee keer een overzicht en op het einde het hele verslag. Dat is heel fijn. Om te weten hoe mijn kind het doet."

"Er was volgens mij geen rapportje. Zo'n klein klasje kan goed in de gaten worden gehouden: tien kinderen met twee leidsters. Ik zag de juffen wel vaak op de computer bezig met grafiekjes enzo, dus volgens mij wordt het wel bijgehouden."

Ontwikkeling kind in de gaten – leerkrachten

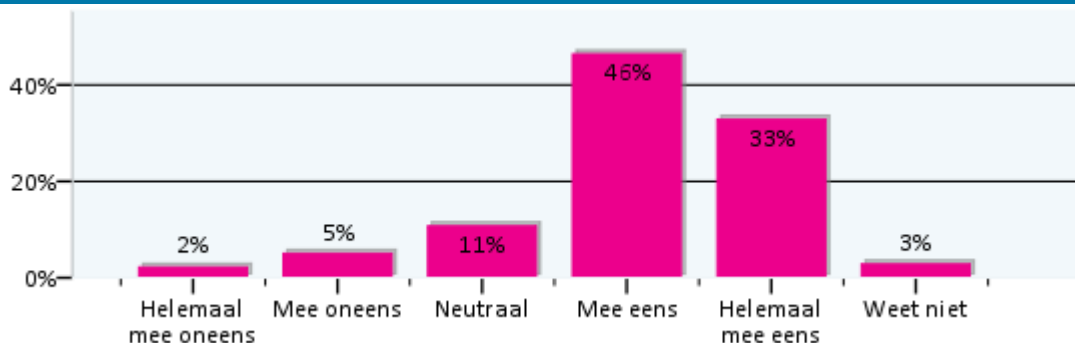
De zes geïnterviewde groep 1-docenten zijn ook op de hoogte van methode *Kijk*. Bij de meeste basisscholen sluit deze aan op hun eigen leerlingvolgsysteem, wat de leerkrachten als positief beschouwen.

"Ze gebruiken programma *Kijk* voor de hoofdlijnen: een observatieprogramma voor 2-4 jarigen en 4-7 jarigen. (...) Die methode sluit aan op ons systeem. Andere peuterspeelzalen/ kinderopvang doen dat vaak niet. Dat is vervelend, want met dit systeem zien wij de ontwikkeling."

Activiteiten sluiten aan bij behoeftes van kind

Ongeveer hetzelfde beeld zien we terug bij de stelling ‘De activiteiten van Spelenderwijs sluiten goed aan bij de behoeftes in ontwikkeling van mijn kind’: Ruim driekwart (79%) is het hier (helemaal) mee een tegenover 7% (helemaal) mee oneens.

Figuur 8: v8_2 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: De activiteiten van Spelenderwijs sluiten goed aan bij de behoeftes in ontwikkeling van mijn kind. (n= 317)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Methodes sluiten aan bij behoeftes van kind – diepte-interviews

In de diepte-interviews vroegen we ouders op welke manier of met wat voor methodes Spelenderwijs hun kinderen dingen kan leren. De ouders zijn het er over eens dat letterlijk ‘spelenderwijs’ de juiste methode is. Ze vinden de kinderen over het algemeen te jong om ze heel schools allemaal dezelfde lesjes te leren en vinden dat de kinderen juist erg veel oppakken als ze het spelenderwijs aangeboden krijgen.

“Het concept spelen en leren is een geweldig concept. De kleinsten zitten nog in een speelfase.”

“Ze gebruiken nu Logo3000, dat geeft ze veel meer woordenschat. Kinderen zijn net sponzen, ze nemen alles op. Als ze buiten zijn wordt er ook veel benoemd. Logo3000 is echt van Spelenderwijs, er wordt veel aangeboden op taalgebied.”

“Het kind gaat tegelijk leren met het spelen, dat is goed! Een kind van 2,5 jaar moet meer spelen dan leren.”

De ouders benadrukken ook dat ze vinden dat er niet minder gericht op ontwikkeling moet worden en de kinderen slechts laten spelen.

“De methodes die ze nu hanteren vind ik heel goed. Ik vind dat de leidster het kind zelf moet sturen en motiveren. Als je alleen vanuit het kind doet, stimuleer je te weinig.”

“Zoals het nu gaat vind ik het goed. Moet niet minder worden. Dingen doen, ontdekken, laten zien. Naar de kinderboerderij gaan heeft meer zin dan er alleen over vertellen.”

Aansluitend op de stelling weergegeven in figuur 8 (hierboven), geeft één ouder duidelijk aan dat Spelenderwijs ook naar de individuele behoeftes van het kind kijken.

“Kinderen worden ook gedifferentieerd. Doen gezamenlijke activiteiten, maar ze kijken ook naar de individuele behoeftes van het kind.”

Methodes sluiten aan bij behoeftes van kind – leerkrachten

Ook de zes docenten werd gevraagd naar de methodes waarop Spelenderwijs hun kleuters heeft geholpen in hun ontwikkeling. De leerkrachten benoemen het gebruikte programma *Puk&Ko*, en het spelende karakter van de voorschool.

“Ik zie voornamelijk spelende kinderen. Het taalonderwijs druipt er vanaf. Begrippen, samen spelen en dergelijke.”

“Programmagestuurd: taal, rekenen en sociaal-emotionele vaardigheden. (...) Ik zie in de Kijk dat ze erg vooruitgaan. Beiden werken we met de ‘vreedzame school’-methode Puk&Ko.”

“Meer ruimte om te spelen is juist wel goed en belangrijk bij peuters.”

De geïnterviewde docenten geven aan dat Spelenderwijs op zoek is naar de balans in het stimuleren van de ontwikkeling op een schoolse/ programmagestuurde manier of spelenderwijs/ vanuit de behoefte van het kind. Verschillende leerkrachten benadrukken dat de voorschool niet té schools moet worden, maar moet aansluiten op de behoeftes van het kind.

“Door aan te sluiten bij het spel en het kind. Kind te kennen en dan een stapje verder. Je kunt beter uitgaan van het kind dan een kind sturen binnen een programma. Sinds een jaar of 2, 3 gaan we meer terug naar het kind en spel.”

“Eigenlijk is het [spelenderwijs] de enige manier waarop het kan. In kleuteronderwijs ga je uit van ‘verlengde instructie,’ voorbereidend lezen, rekenen, schrijven. Onderwijs moet niet teveel naar beneden zakken, dan krijg je de universiteit in de kleuterklas.”

“Meer vanuit het kind. Ontdekken, spelen, bewust mee bezig. Ze zijn daar ook al zo druk.”

Anderzijds suggereren de kleuterdocenten ook dat de peutercentra goed gebruik moeten maken van de methodes en dat de pedagogisch medewerkers daar nog sterker in kunnen worden.

“Gebruik het programma slechts als bronnenboek. Wij werken nu in de ‘zone van de naaste ontwikkeling’: waar zit je?; wat zijn je eind- en tussendoelen?; hoe kom je daar, kan ik je helpen?”

“Als ze iets planmatiger zouden worden, iets meer in balans. Kind observeren, plan maken, vastleggen, volgen. Ik heb het gevoel dat de leidsters het gevoel hebben dat het moet van boven. Dat ze zelf niet goed meer weten wat ze ermee moeten. Denk niet dat het dan optimaal werkt. Ik denk dat Spelenderwijs er goed aan doet om een HBO’er op elke groep te hebben. Dat is er nu nog niet.”

Suggesties voor thema’s of onderwerpen? – diepte-interviews

De 12 geïnterviewde ouders is vervolgens geraagd gevraagd ‘zijn er thema’s of onderwerpen die u nog mist bij Spelenderwijs?’ Over het algemeen zijn de ouders erg enthousiast over de thema’s die Spelenderwijs behandelt en missen ze inhoudelijk geen bepaalde onderwerpen.

“De thema’s zijn heel geweldig. Zijn seizoensgebonden, dingen die er toe doen. Is geweldig!”

“Bij het spelen wordt overal goed op ingespeeld. Ook op multiculturele feesten, ze vieren zowel Suikerfeest als Sinterklaas.”

“Geen idee, laat ik aan Spelenderwijs over. Ik ben tevreden over wat Spelenderwijs doet, heb ik niks aan toe te voegen.”

Enkele suggesties kwamen voorbij: de behandeling van thema ‘verkeer’ en de invulling van het ententje met kerst.

“Thema ‘Verkeer’ heb ik voorgesteld bij de leidsters, die vonden het een goed idee. We gaan altijd met de fiets.”

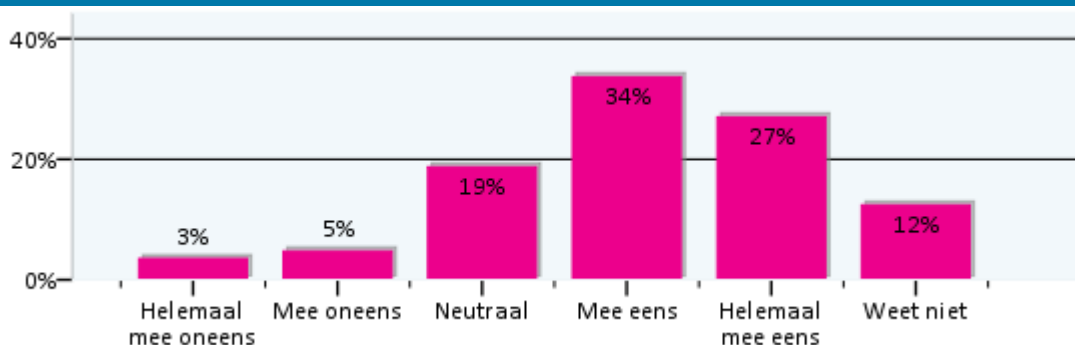
“De pedagogen vragen netjes “hebben jullie ideeën om het leuker te maken of vinden jullie het leuk?” De mening van ouders is belangrijk voor hen. (...) Dat is het leuke juist. Want als je iets zegt, dan wordt het ook gedaan. Dus je mening wordt gewaardeerd en dat is mooi. (...) Ik kwam met kerst

met een idee en uiteindelijk is het ook zo gegaan in overleg met ouders. We hadden een etentje en ze vroegen of elke ouder iets wou maken. En ik was het daar niet echt mee eens, omdat ze dan beetje vetzig eten meenemen voor de kinderen. (lacht) Dus toen had ik gevraagd of ik gewoon een ontbijtje kon organiseren, dat iedereen een bedrag kon geven. En dat is ook zo gebeurd, dus dat was wel leuk. Met andere ouders in overleg.”

Vragen over opvoeding en ontwikkeling kind

Ruim de helft (61%) is het (helemaal) eens met de stelling ‘Ik kan met vragen over de opvoeding en ontwikkeling van mijn kind terecht bij medewerkers van Spelenderwijs’, tegenover 7% (helemaal) oneens. Er waren bij deze stelling overigens relatief veel ouders die het antwoord ‘neutraal’ (19%) of ‘weet niet’ (12%) aankruisten.

Figuur 9: v8_3 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Ik kan met vragen over de opvoeding en ontwikkeling van mijn kind terecht bij medewerkers van Spelenderwijs (n=315)

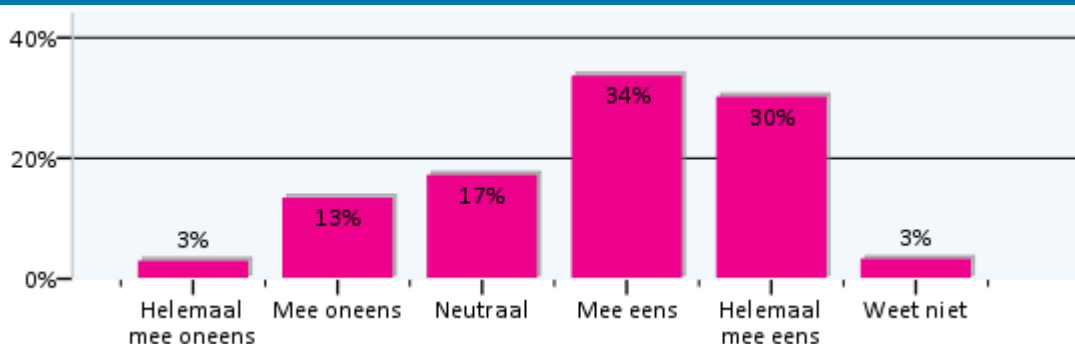

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Communicatie over ontwikkeling kind

Nagenoeg tweederde (64%) is het (helemaal) eens met de stelling ‘Spelenderwijs houdt mij voldoende op de hoogte van de ontwikkeling (en eventuele behoeftes in de ontwikkeling) van mijn kind’ (zie figuur 10). Daarentegen is 15% het hier (helemaal) mee oneens. Deze 15% is in vergelijking met de overige voorgelegde stellingen vrij veel.

Figuur 10: v8_4 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Spelenderwijs houdt mij voldoende op de hoogte van de ontwikkeling (en eventuele behoeftes in de ontwikkeling) van mijn kind. (n=316)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Communicatie over ontwikkeling kind – diepte-interviews

Aansluitend op de vraag hoe het peutercentrum volgens de ouders de ontwikkeling van hun kind in de gaten houdt, werd de 12 ouders gevraagd ‘hoe communiceert het peutercentrum met u over de ontwikkeling van uw kind?’ Eerder gaven deze ouders aan (enigszins) op de hoogte te zijn van observatiemethode *Kijk*. Op deze vraag antwoorden ze dan ook dat er gebruik wordt gemaakt van de verslaglegging van *Kijk* en daarnaast wordt er veel besproken tijdens contact bij het ophalen en

wegbrengen. Aansluitend op bovenstaande 64%, geven de geïnterviewde ouders over het algemeen aan deze methode te waarderen en goed op te hoogte te zijn.

“Elke 6 maanden hebben we een gesprek, met een verslag van Kijk. Verder tussendoor alleen als er iets bijzonders is. Ik vind dit een prettige manier. Zou het niet anders willen. Beter dan hoe het was vóór Spelenderwijs, toen vond het gesprek minder vaak plaats.”

“Dat ligt eraan wat er is. Soms als je binnen komt om je kind op te halen, vertellen ze wat over de ontwikkeling. Maar ze maken soms ook een speciale afspraak als er iets overlegd moet worden met de ouder.”

“Bij het ophalen vertellen ze over de woordjes die hij erbij heeft geleerd en hoe het was vandaag. Na vier maanden kreeg hij een rapport, toen legden ze alles uit. En zijn *final report* toen hij wegging, hebben ze er één in het Engels geschreven. Wekelijks gaven ze een brief met wat ze gaan lezen, welke woorden en rijmpjes ze leren.”

Bij het ophalen krijg je een kort verslag van hun ontwikkeling. Daarnaast heb je de gelegenheid om een afspraak te maken als je dingen wil bespreken, zowel positief als waar je bezorgd om bent. Ik vind het belangrijk dat je op de hoogte wordt gehouden. Op deze manier, mondeling, *face-to-face*, direct door de leidster, korte lijn, is fijn. Ik heb het gevoel dat op de voorschool meer aandacht was voor ontwikkeling dan op de kleuterschool.”

Communicatie over ontwikkeling kind – leerkrachten

In de overgang van de voorschool naar de basisschool, spreken alle groep 1-leerkrachten over de ‘warme overdracht’. Hierbij worden de gegevens uit de Kijk-registratie overgedragen en beschrijven de meeste docenten dat doelgroepkinderen, of in ieder geval zorgleerlingen die extra aandacht nodig hebben, persoonlijk besproken worden tussen de pedagogisch medewerker van het peutercentrum en de groep 1-docent.

“We hebben een warme overdracht, gaan zitten met de juf en bespreken het kind aan de hand van de laatste Kijk.”

“Met de warme overdracht en schriftelijke overdracht. Bijvoorbeeld bij zorgkinderen hebben de IB’ers onderling contact. Opvallende dingen worden genoemd en kinderen worden geïntroduceerd.”

“Het is heel mooi dat je aangeleverd krijgt op welk niveau kinderen zitten. De warme overdracht doen we alleen met Spelenderwijs, bij andere peutercentra, kinderdagverblijven doen we dat alleen waar nodig.”

“Die Kijkregistratie krijgen wij, zodat we hun startniveau weten. We doen een warme overdracht bij zorgleerlingen.”

De communicatie tussen peutercentrum en basisschool over de ontwikkeling van het kind blijkt wel te verschillen op diverse locaties. Een paar docenten geven aan dat de communicatie nog te wensen overlaat en ze te laat informatie krijgen aangeleverd over hun aanstaande kleuters.

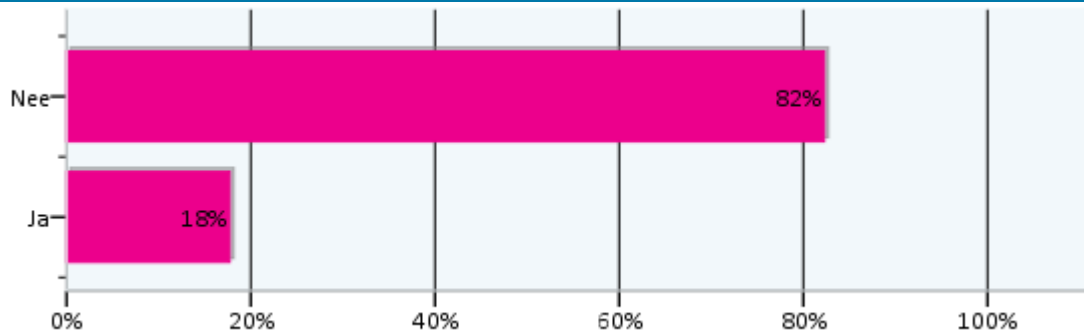
“Er is nauwelijks warme overdracht. Dat is het handigst voor ons. Ze geven te laat aan dat er problemen zijn als ze overgaan.”

“Minpunt is het Spelenderwijsbeleid om tot vlak voor de overdracht niks los te laten! Pas als ze 3 jaar en 10 maanden zijn, doen ze de Kijk-eindregistratie. Daarna moet er ouders om toestemming voor overdracht worden gevraagd. Dat is te laat. Kinderen moeten 2 maanden wennen tot ze op hun 4^e jaar naar de kleuterklas gaan. Dat is moeilijk voor mij, want ik weet van tevoren niks om een kind goed te kunnen plaatsen.”

Contact met de zorgconsulent van Spelenderwijs

Ongeveer een op de vijf ouders (18%) hebben (wel eens) contact (gehad) met de zorgconsulent van Spelenderwijs (zie figuur 11). Voor de overige 82% geldt dit niet.

Figuur 11: v9 Hebt u contact (gehad) met de zorgconsulent van Spelenderwijs? (n=316)

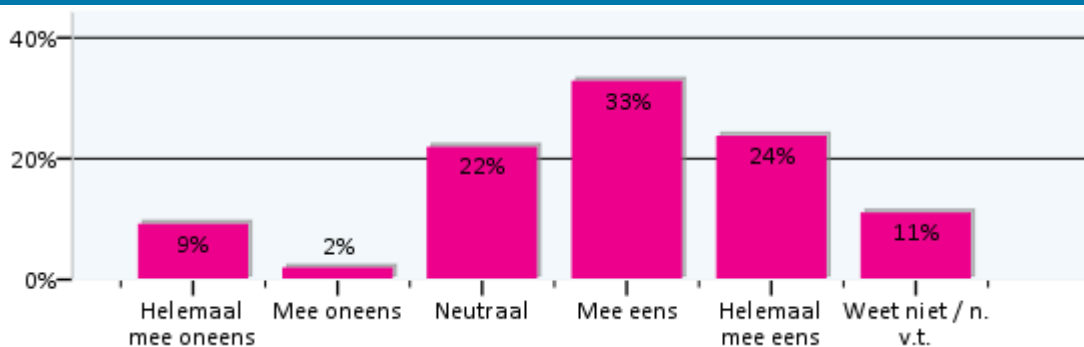
Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Contact met de zorgconsulent

De ouders die aangaven (wel eens) contact te hebben (gehad) met de zorgconsulent van Spelenderwijs, is een aantal vervolgvragen hierover gesteld. Dit gold voor 18% van de ouders, wat neerkomt op 55 respondenten.

Ruim de helft van deze ouders (57%) is van mening dat de zorgconsulent goed geobserveerd heeft wat de bijzondere ontwikkelingsbehoefte van hun kind is (zie figuur 12). Daarentegen is 11% het hier (helemaal) niet mee eens.

Figuur 12: v10_1 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: De zorgconsulent heeft goed geobserveerd wat de bijzondere ontwikkelingsbehoefte van mijn kind is (n= 55).

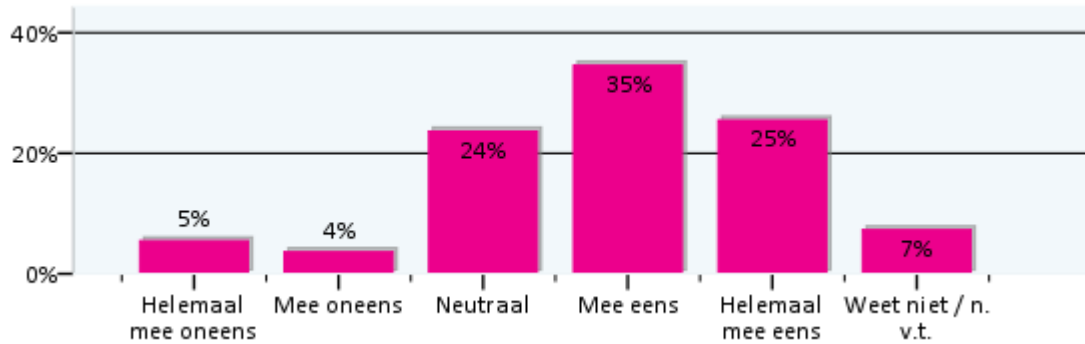

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Eveneens ruim de helft van de ouders (60%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Mijn kind krijgt de begeleiding die bij hem/haar past', tegenover 9% van de ouders die het (helemaal) oneens zijn met deze stelling (zie figuur 13).

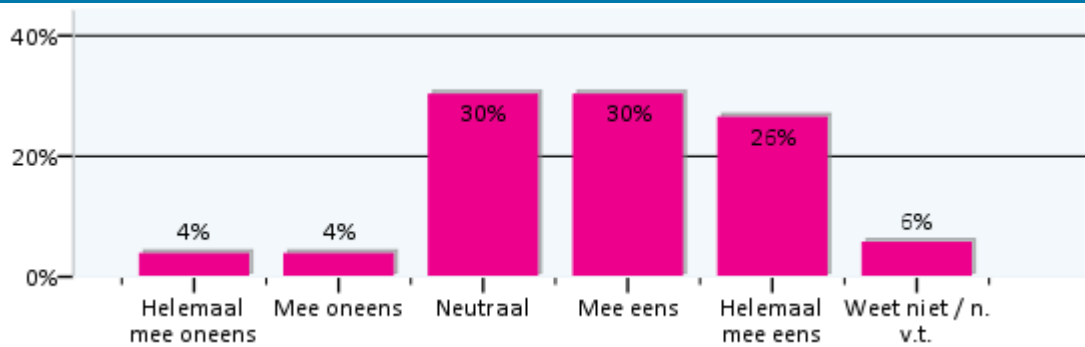
Figuur 13: v10_2 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Mijn kind krijgt de begeleiding die bij hem/haar past (n=55).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Ruim de helft (56%) is het (helemaal) eens met de stelling 'De zorgconsulent heeft mij als ouder goed betrokken bij het regelen van / beslissen over de extra ondersteuning waar mijn kind behoefte aan heeft'. Verder is 30% hierin neutraal en 8% is het hier (helemaal) mee oneens (zie figuur 14).

Figuur 14: v10_3 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: De zorgconsulent heeft mij als ouder goed betrokken bij het regelen van / beslissen over de extra ondersteuning waar mijn kind behoefte aan heeft. (n=53)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Zorgconsulent - diepte-interviews

Er is de 12 ouders niet direct gevraagd naar de zorgconsulent van Spelenderwijs. Indirect kwam extra zorg naast de pedagogisch medewerkers wel ter sprake. Met name bij de vragen over het bijhouden van, en de communicatie over de ontwikkeling van hun kinderen en ondersteuning bij het thuis stimuleren van de ontwikkeling. Het valt hierbij op dat meerdere ouders het over het 'consult(atie)bureau' hebben. De term zorgconsulent is niet direct genoemd.

"Dat (ontwikkeling van kind) wordt allemaal door de pedagoog eerst in de gaten gehouden. En de pedagoog gaat eerst om oplossingen zoeken. En als de pedagoog er niet uitkomt, dan gaat het naar consultbureau die ook komt om te de groep te observeren. En dan gaan ze samen een oplossing zoeken met ouder erbij."

"Ze hielden bij de oudste dochter in de gaten dat de taalontwikkeling achter liep en heeft toen doorverwezen naar de GGD."

"Mijn zoon ging eerst twee dagdelen, nu vier. Hij is geobserveerd door het consultatiebureau, want hij wende niet goed. Ik ben anti twee dagdelen. Een kind heeft structuur nodig. Ik vind het belangrijk dat ze alle activiteiten meedoen. Hij miste veel buiten die twee dagdelen. Het grootste deel van de groep gaat vier dagdelen en dan valt hij er toch buiten. Ze kijken naar het opleidingsniveau van de ouders en taal. We hebben beiden HBO gedaan, daarom mocht hij maar twee dagdelen."

“Ik had zelf aangegeven dat ik me zorgen maakte over mijn (nu) vierjarige. De leidster heeft iemand langs laten komen en nu heeft ze logopedie.”

“We kunnen bij het consultatiebureau aangeven met bv. opvoeden of iemand thuis langs kan komen. Door Spelenderwijs wordt geregeld dat iemand langskomt op de groep.”

2.4. Effect op ontwikkeling kind

Stellingen m.b.t. ontwikkeling vaardigheden

De volgende resultaten hebben betrekking op het effect dat Spelenderwijs volgens de ouders heeft op bepaalde aspecten van de ontwikkeling van het betreffende kind. Per vaardigheid is de ouders gevraagd of hun kind beter in deze vaardigheid is geworden in de periode dat hij/zij op het peutercentrum van Spelenderwijs zit/zat.

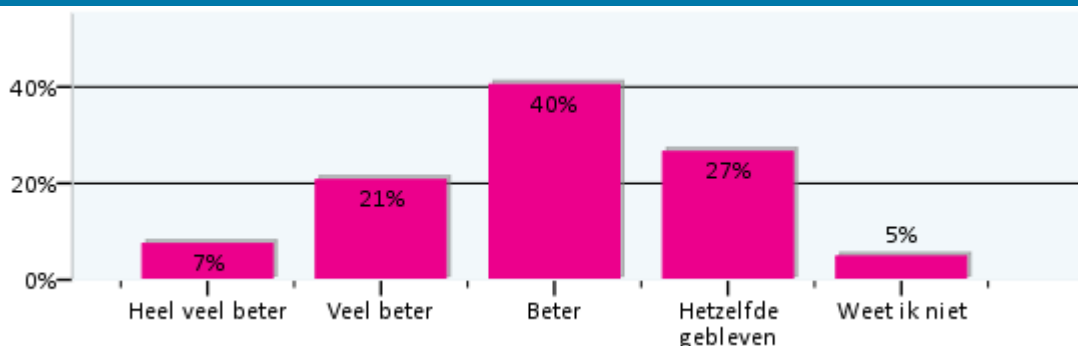
Voor alle voorgelegde vaardigheden geldt dat minimaal 60% van de ouders aangeeft dat hun kind hier beter (inclusief ‘veel beter’ en ‘heel veel beter’) in is geworden in de periode dat hun kind op het peutercentrum zit/zat. Dit percentage is het hoogst bij de vaardigheid ‘samen spelen met andere kinderen’ (77%) en het laagst bij ‘langer dan 5 minuten alleen spelen’ (60%).

Hierna worden de antwoorden van de voorgelegde stellingen een voor een toegelicht.

Nederlandse taal

Ruim tweederde (68%) is van mening dat de vaardigheden van hun kind m.b.t. de Nederlandse taal vooruit zijn gegaan in de periode dat hij/zij op het Peutercentrum van Spelenderwijs zit (zie figuur 15). Voor ruim een kwart (27%) geldt dat dit hetzelfde is gebleven.

Figuur 15: v11_1 Nederlandse taal (n= 309)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Nederlandse taal – diepte-interviews

In de diepte-interviews kwam met name de focus op taal veel naar voren. Dit is te verklaren door het feit dat er gefocust is op doelgroepouders. Zijzelf en hun kinderen hebben vaak met een taalachterstand te maken. Op de vraag of hun kind zich ontwikkeld heeft op het gebied van taal, antwoorden de meesten positief. De meeste ouders die zelf in Nederland geboren zijn, geven aan dat hun kind al goed Nederlands sprak.

“Per thema krijgen ze steeds meer woordjes erbij. En ja, mijn zoontje gaat daardoor wel vooruit. (...) Hij herkent nu dingen wat sneller, als hij nu buiten dingen ziet dan noemt hij dat op.”

“Natuurlijk de uitbreiding van haar woordenschat. Ze heeft van jongs af aan veel taal mee gehad.”

“Als ze praat merk ik opeens dat ze een nieuw woord hebben geleerd.”

“Ze verbetert oma in haar taalgebruik.”

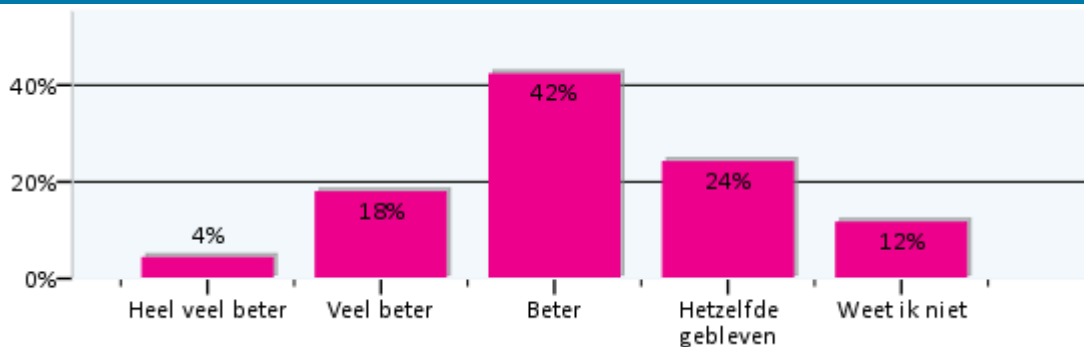
“(…) Ik denk dat ze in de crèche ook niet zoveel doen aan taal, dat is mijn idee daarbij.”

“Hij is met woordenschat vooruit gegaan. Maar dat is op zich een normale vooruitgang voor zijn leeftijd. Ik denk dat de verschillende thema’s wel helpen.”

Rekenkundige vaardigheden

Activiteiten die met rekenen te maken hebben zijn volgens nagenoeg tweederde (64%) van de ouders (sterk) verbeterd sinds hun kind op het Peutercentrum van Spelenderwijs zit (zie figuur 16). Voor ongeveer een kwart (24%) geldt dat deze situatie hetzelfde gebleven is.

Figuur 16: v11_2 Tellen, sorteren en meten (activiteiten die met rekenen te maken hebben) (n= 303)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Rekenkundige vaardigheden – diepte-interviews

In het open interview hebben de 12 ouders de vraag ‘Heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van rekenkundige begrippen’ redelijk vergelijkbaar beantwoord:

“Dat is me heel erg opgevallen! Ze is heel erg bezig met cijfers, alles wordt geteld.”

“Hij heeft daar wel een beetje moeite mee. Maar hij krijgt iets meer aandacht dan de anderen om het toch te begrijpen van de pedagogen en dat is heel fijn. (...) Iedere keer als ze bijvoorbeeld met een spelletje bezig zijn, dan vraagt de pedagoge van “is dit groot of is dit klein?” Dus dan gooien ze het toch in het spel, dan proberen ze zo mijn zoontje een beetje te motiveren om dat toch te kennen.”

“We zijn veel aan het tellen, constant. We hebben een treinbaan in de woonkamer, dan spelen we dat-ie gaat tanken en moet ik bij hem afrekenen en geeft hij het wisselgeld terug.”

“Mijn dochter is 2½, die kan nu gewoon tellen tot 10!” (glundert trots) “Ze neemt het heel goed op, (...) Het is er spelenderwijs aangeleerd.”

Daarnaast zeiden drie van de 12 ouders dat ontwikkeling op het gebied van rekenkundige vaardigheden niet zozeer is opgevallen, of dat die ontwikkeling ook vanuit oudere broers en zussen gestimuleerd wordt:

“Qua rekenen heb ik het idee dat ze daar minder mee bezig zijn geweest.”

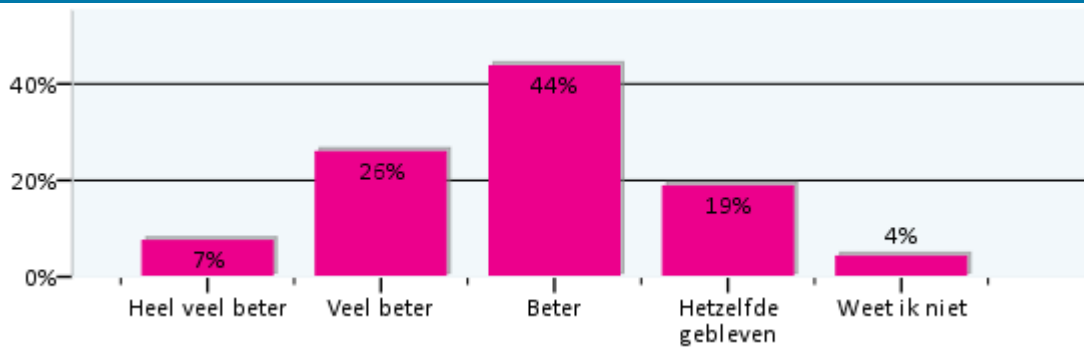
“Ja, hij kan tot 15 tellen en zei laatst 2×2 is 4. Ik dacht dat hij dat van z’n zus had opgepikt, maar misschien heeft hij het bij Spelenderwijs geleerd.”

Samen spelen

Het kind van ruim driekwart van de ouders (77%) is (veel) beter geworden in het samen spelen met andere kinderen sinds hun kind op het Peutercentrum van Spelenderwijs zit (zie figuur 17). Ongeveer

een op de vijf ouders (19%) geeft aan dat deze situatie hetzelfde is gebleven.

Figuur 17: v11_3 Samen spelen met andere kinderen (n=309)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Samen spelen – diepte-interviews

Net als de 309 respondenten van de gesloten vragenlijst reageren de 12 ouders in het diepte-interview uiteenlopend op de vraag ‘heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van samen spelen?’ Bij een aantal van hen was dit geen aandachtspunt. Maar voor meerdere ouders was ‘samen spelen’ bij hun kinderen inderdaad een ontwikkelingsmogelijkheid, wat beter geworden is met dank aan Spelenderwijs.

“Ook. Ik werk zelf als gastouder en daarom was ze al gewend om met andere kinderen van haar leeftijd te spelen. Toch is het belangrijk dat ze ook naar de voorschool gaat. Ik ben toch haar moeder, op de voorschool heeft ze met de leidsters en een grotere groep kinderen te maken.”

“Voor! Hij was eenzaam, maar nu samen. Hij heeft geleerd om te delen.”

Opvallend is dat vier van de 12 ouders gelijk “samen delen” zeggen, als er gevraagd wordt naar samen spelen.

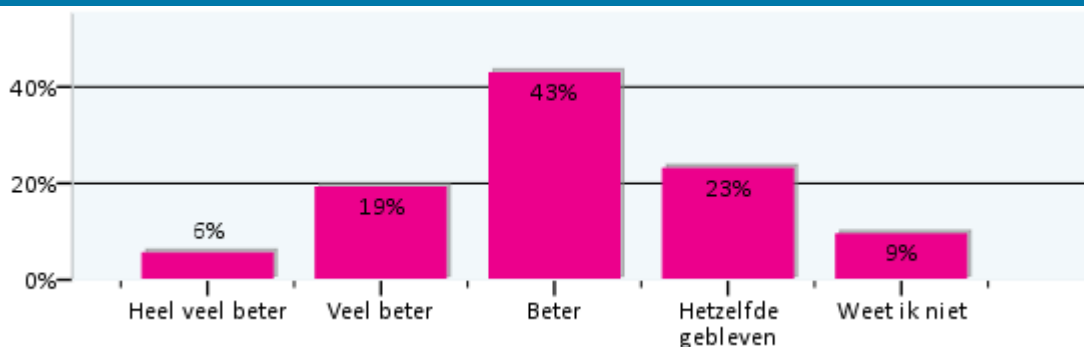
“Mijn dochter vond het moeilijk om samen te spelen en delen. De voorschool was een goede oefening voor de basisschool, een goed voorbereiding.”

“Ja, absoluut. Samen spelen, samen delen.”

Anderen helpen

In het helpen van andere kinderen/volwassenen is ongeveer tweederde van betreffende kinderen (68%) beter geworden sinds zij op het Peutercentrum van Spelenderwijs zitten (zie figuur 18). Voor ongeveer een kwart (23%) geldt dat deze vaardigheid hetzelfde is gebleven.

Figuur 18: v11_4 Andere kinderen/volwassenen helpen (n=308)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Anderen helpen – diepte-interviews

In het diepte-interview reageren de ouders niet erg uitgesproken op de vraag ‘heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van anderen helpen?’ De meesten herkennen wel enige verbetering, maar leggen meer nadruk op andere ontwikkelingen en koppelen deze ontwikkeling ook meer aan opvoeding thuis.

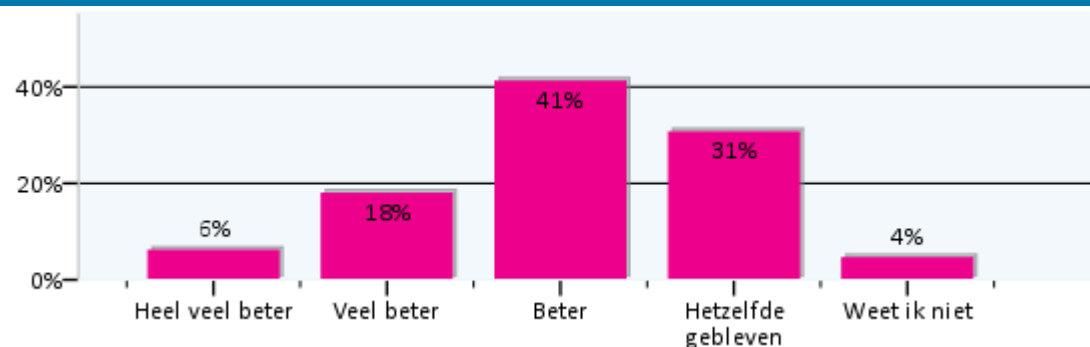
“Mijn zoontje is echt behulpzaam. Dat heeft hij van Spelenderwijs, maar ook van thuis eigenlijk, van mij moet hij ook altijd helpen. Hij is graag het hulpje in de klas. Zijn juffen vinden dat prachtig!”

“Ik zie in groep 1 wel dat ze anderen meer helpt, ik weet niet of dat ook al zo was of is aangeleerd bij Spelenderwijs.”

Motorische vaardigheden

De motorische vaardigheden zijn eveneens bij ongeveer tweederde van de kinderen verbeterd (65%). Daarentegen geldt voor ongeveer een derde (31%) dat deze vaardigheid hetzelfde is gebleven (zie figuur 19).

Figuur 19: v11_5 Motorische vaardigheden (beweging) (n=313)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Motorische vaardigheden – diepte-interviews

Ook deze 12 ouders reageren gematigd op de ontwikkeling die hun kinderen hebben doorgemaakt in hun motoriek. Veel wordt gewijd aan hun leeftijdsfase, waarin deze kinderen sowieso een grote ontwikkeling doormaken in hun motoriek.

“Die ontwikkeling gaat ook zelf door de leeftijd. Maar bijvoorbeeld springen vond ze heel moeilijk, daar hebben ze met gymmen mee geoefend en dat gaat nu heel goed. Iets te goed naar mijn zin! Soms wil ze van hoge dingen afspringen.”

“Mijn zoontje heeft moeite met de pengreep en wordt nu geholpen bij tekenen”

“Eigenlijk nooit problemen mee gehad. Hun fijne motoriek is goed, de zijwieltjes van haar fiets zijn weg.”

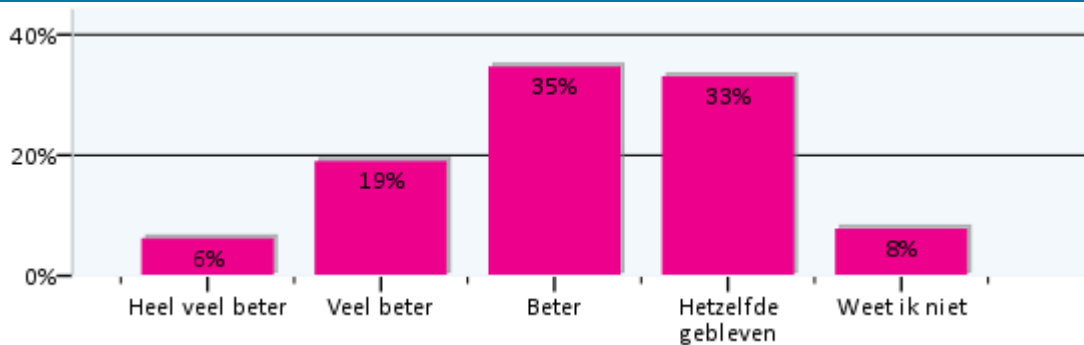
“Ja, is ontwikkeld. Dat is deels de leeftijd, en deels Spelenderwijs. Hebben daar beide voor gezorgd, maar het meeste op school. Maar thuis leren we haar ook dingen aan.”

“Die is er wel op vooruit gegaan. Knutselen heeft hij hier geleerd. Tekenen was moeilijk, de fijne motoriek en de focus. Het ene moment is iets een konijn en 5 minuten later is het een hond. En dan speelt hij toch weer liever buiten. Nu oefenen we met tekenen. Puzzelen is geen probleem, hij heeft vaak eerder een puzzel af dan dat ik de oplossing zie!”

Alleen spelen (concentratie)

Hoewel een derde van de kinderen (33%) niet beter is geworden in ‘langer dan 5 minuten alleen spelen’ sinds zij op het peutercentrum zitten, is dit voor 60% van hen wel het geval (zie figuur 20).

Figuur 20: v11_6 Langer dan 5 minuten alleen spelen (n=376)

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Alleen spelen (concentratie) – diepte-interviews

Vergelijkbaar stelden we 12 ouders de vraag ‘Heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van alleen spelen/ concentratie?’ De meesten antwoorden dat het peutercentrum hier inderdaad aandacht aan besteed en hun kinderen daar (enige) vooruitgang in hebben geboekt. Bij kinderen die (veel) meer moeite hebben met alleen spelen of zich even concentreren op een taak speelt dit aandachtspunt wel een grotere rol op het peutercentrum, dan bij kinderen die hier minder moeite mee hebben.

“Op de voorschool moeten ze af en toe gaan zitten om geconcentreerd te spelen.”

“Dat herken ik wel.” (lacht) “Hij protesteerde laatst: “ik wil niet naar school, ik moet alleen spelen!”

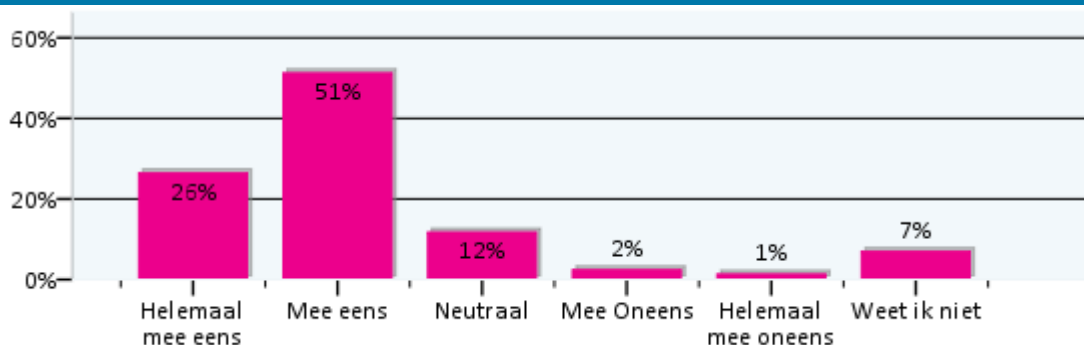
“Ja, maar ze heeft een voorkeur voor samen spelen. Ze kan het wel. Spelenderwijs doet het afwisselend: soms leren ze afwisselend en alleen dingen te doen, andere keer in de groep.”

Vorbereiding op de basisschool

Vervolgens zijn de ouders een tweetal stellingen voorgelegd m.b.t. de voorbereiding op de basisschool die Spelenderwijs kinderen biedt.

Op de stelling ‘doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt/bezocht, kan/kon mijn kind goed voorbereid beginnen in groep 1’ antwoordt ruim driekwart van de ouders (77%) positief (zie figuur 21).

Figuur 21: v12_1 Stelling: Doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt/bezocht, kan/kon mijn kind goed voorbereid beginnen in groep 1 (n=375).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Vorbereiding op de basisschool – diepte-interview

De voorbereiding op de basisschool komt op meerdere momenten in de diepte-interviews naar voren. Onder andere werd gevraagd wat ouders vinden van de samenwerking van Spelenderwijs met de basisschool. De meeste van deze ouders hebben hun kind op een peutercentrum die in hetzelfde gebouw zit als de basisschool waar ze vervolgens naartoe gaan. Daarnaast komt de voorbereiding op

de basisschool ook naar voren in de antwoorden van sommige ouders op de vraag ‘heeft uw kind zich ontwikkeld op het gebied van samen spelen?’ Op beide momenten geven ouders aan dat de voorschool hun kinderen met name structuur, het dagritme en gedrag in een groep aanleert. En in veel gevallen komen de gebruikte methoden overeen.

“Wel goed. Wat ze daar (op het peutercentrum) deden, doen ze ook op school. Bieden veel structuur, dat is belangrijk voor de kinderen. Ze werken allebei met het klokje, dan zeggen ze: “we gaan nu dit doen tot de grote wijzer hier staat en de kleine wijzer daar.” Dat klokje werkt goed en gebruik ik thuis ook. Als je zegt: “over 5 minuten gaan we dit of dat doen,” heeft zo’n kind geen idee wat je bedoelt en waar hij aan toe is.”

“Ze werken ook met ‘vreedzame school,’ net als de basisschool. En met programma Puk&Ko. Hun methoden sluiten aan.”

“Die is goed. Ik vond de overgang erg spannend. Wist niet hoe het contact zou zijn. De overgang bleek minder groot te zijn dan ik bang voor was. Je hebt een vertrouwenspersoon de veel van je dochter weet, goed contact mee opgebouwd. Juf Joke hield fijn contact en een oogje in het zeil. Het was heel fijn dat dit niet in 1 keer was afgelopen. Er is goed contact tussen de juffen van de voorschool en groep 1.”

“Mijn dochter vond het moeilijk om samen te spelen en delen. De voorschool was een goede oefening voor de basisschool, een goed voorbereiding.”

“Ik ben blij dat mijn kinderen naar de voorschool kunnen. Vanaf 2½ jaar is beter, basisschool gaat dan beter, makkelijker.”

Voorbereiding op de basisschool – leerkrachten

De zes geïnterviewde kleuterdocenten beantwoorden de vragen: ‘Ziet u effecten van de ondersteuning van Spelenderwijs bij uw Spelenderwijs-kleuters? Zo ja, welke effecten?’ En ‘Op welke manier draagt Spelenderwijs bij aan de ontwikkeling van uw Spelenderwijs-kleuters?’ Effecten die worden genoemd zijn met name de zes gebieden waarop Spelenderwijs zich richt (taal, rekenkundig inzicht, samen spelen, anderen helpen, motoriek en alleen spelen) en schoolse vaardigheden zoals de dagstructuur en leren hoe je je in de groep gedraagt.

Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de groep 1-leerkrachten het lastig vinden om het effect te duiden van de ondersteuning van Spelenderwijs bij hun kleuters die van Spelenderwijs afkomen. Elk kind is anders en ergens anders in zijn/haar ontwikkeling. Ook kleuters die naar een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal zijn geweest, zijn alweer beter voorbereid op de basisschool dan vierjarigen die alleen maar thuis zijn geweest. Bovendien hebben kleuters die van Spelenderwijs komen soms nog steeds een lager niveau dan kleuters die niet naar een voorschool zijn geweest, omdat ze door hun achtergrond/ (taal-)achterstand juist in aanmerking kwamen voor de voorschool en deze achterstand niet volledig hebben ingehaald.

“Ze laten kinderen wennen aan een grotere groep dan het gezin. En ze hebben een heel belangrijke signaleringsfunctie wat betreft hun ontwikkeling, met name op taalontwikkeling en rekenkundige begrippen. (...) Ik zie zeker dat kinderen in elk geval taalvaardiger worden. Feit is dat ze daar wat leren. Stimuleren en actie ondernemen als een kind zich niet ontwikkeld. Daar zijn ze in verbeterd.”

“Ja! Dat ze al begrijpen wat het is om in een groep te zijn. Zijn zelfredzamer dan kinderen die van thuis komen. Ik zie niet specifiek of ze van Spelenderwijs of een ander peutercentrum komen.”

“Zelfredzaamheid, leren hoe het is om in de groep te zijn.”

“Ja, die draaien sneller mee in het schoolse ritme. Maar dat zie je ook bij kleuters die op de peuterspeelzaal of kinderopvang hebben gezeten.”

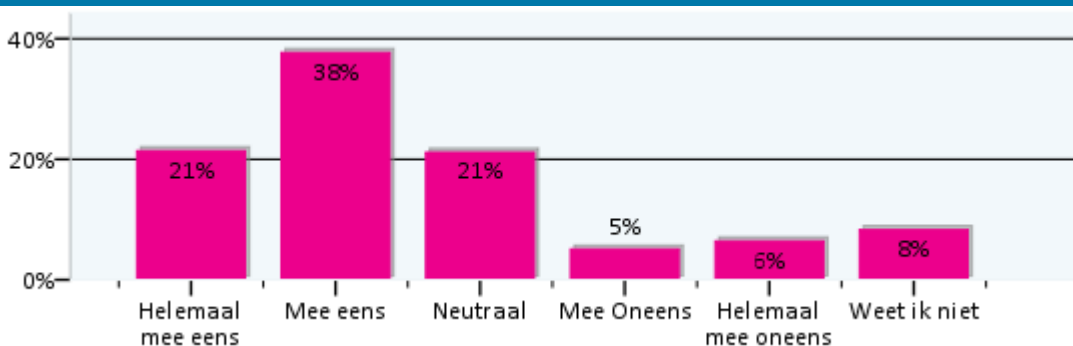
“Taal, spraak, motorisch, cognitief, woordenschat, beweegkriebels. (...) De meeste beheersen iets meer taal. En vooral qua gedrag en structuur.”

Voorbereiding op de basisschool: Nederlandse taal – ouders

59% van alle ouders is het (helemaal) eens met de stelling ‘doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt, kan/ kon mijn kind in groep 1 beginnen met voldoende kennis van de Nederlandse taal’. Daarbij staat 21% neutraal tegenover deze stelling. Doordat deze stelling tweeledig is (1: Mijn kind kan/kon met voldoende kennis van de Nederlandse taal in groep 1 beginnen, 2: dankzij Spelenderwijs), is het relatief grote percentage ‘neutraal’, ‘(helemaal) mee oneens’ en ‘weet ik niet’ (samen 40%) te verklaren als we kijken naar de antwoorden van alle ouders. De helft van hen is namelijk geen ‘doelgroepouder’, waardoor zij wellicht geen taalachterstand veronderstellen bij hun kind en daardoor geen extra rol toedichten aan Spelenderwijs in de taalontwikkeling van hun kind.

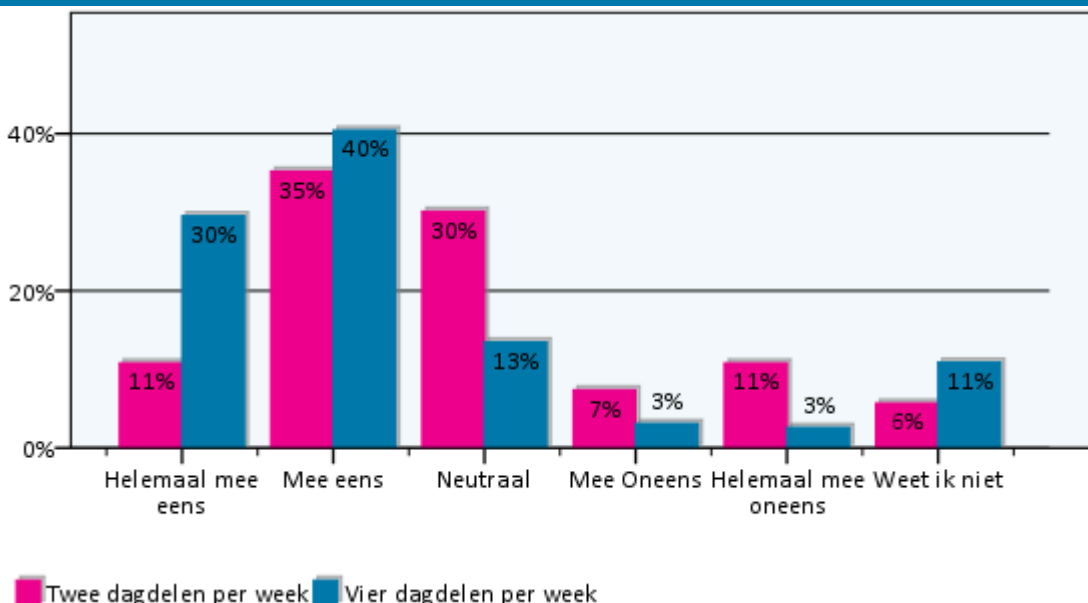
Als we kijken naar de zogenaamde ‘doelgroepouders’, is het aandeel dat positief op deze stelling reageert beduidend hoger: 70% van de doelgroepouders is het (helemaal) eens met deze stelling, t.o.v. 6% (helemaal) oneens (zie figuur 23).

Figuur 22: v12_2 Stelling: Doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt, kan/kon mijn kind in groep 1 beginnen met voldoende kennis van de Nederlandse taal (n =374).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Figuur 23: v12_2 Stelling: Doordat mijn kind het peutercentrum van Spelenderwijs bezoekt, kan/kon mijn kind in groep 1 beginnen met voldoende kennis van de Nederlandse taal – doelgroepouders vs niet-doelgroepouders (n =374).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Voorbereiding op de basisschool: Nederlandse taal – leerkrachten

Bij een aantal vragen in de diepte-interviews onder zes groep 1-leerkrachten kwam de taalfocus van Spelenderwijs ter sprake. De docenten zien de toegevoegde waarde van de taalontwikkeling op de voorschool. Tegelijkertijd valt het ze op dat de taalachterstand van deze kleuters vaak nog steeds groter is dan van kleuters die niet van Spelenderwijs komen, omdat deze doelgroep door hun achtergrond naar de voorschool kan en daarom kleuters met een taalachterstand vanuit Spelenderwijs juist oververtegenwoordigd zijn.

“Onze kleuters van Spelenderwijs hebben over het algemeen een taalachterstand, maar dat ligt dus aan het feit dat ze juist naar Spelenderwijs zijn gegaan vanwege hun achtergrond/ taalachterstand.”

“Is heel verschillend, van hoog niveau tot laag. Er zijn voornamelijk taalachterstanden. Het verschilt heel erg van wat ouders thuis doen.”

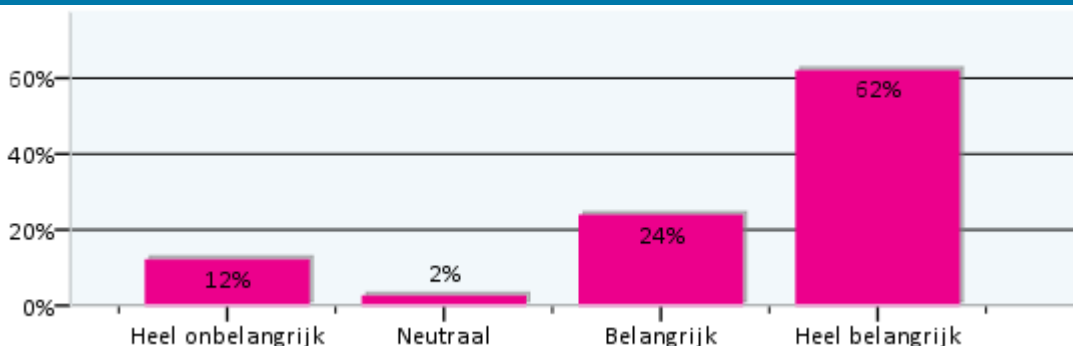
“[Taalonderwijs] doen ze heel intensief en is belangrijk. Kinderen hebben een minder grote taalachterstand.”

2.5. Ontwikkeling thuis

Vervolgens zijn een aantal vragen gesteld over hoe de ouders thuis hun kind kunnen en willen helpen zich verder te ontwikkelen en of de ouders behoefte hebben aan meer informatie over/ondersteuning in zouden willen.

De overgrote meerderheid van de ouders (86%) vindt het (heel) belangrijk om thuis hun kind te helpen met zijn/haar ontwikkeling (zie figuur 24).

Figuur 24: Bent u het eens of oneens met de volgende stelling? Ik vind het belangrijk om thuis mijn kind te helpen met zijn/haar ontwikkeling (n =367).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Activiteiten thuis - diepte-interviews

De twaalf geïnterviewde doelgroepouders is gevraagd welke activiteiten zij thuis doen met hun kinderen om hun ontwikkeling te stimuleren. Negen van de 12 ouders noemen gelijk dat ze dagelijks voorlezen. Dit blijkt gestimuleerd te worden door Spelenderwijs. Ouders vertellen over het thema ‘bibliotheek,’ waarbij ze naar de bibliotheek zijn geweest en ze geadviseerd is om een abonnement te nemen. Andere activiteiten die de ouders noemen zijn samen spelen, waaronder ontwikkeling stimulerende spellen, knutselen en gesprekjes voeren.

“Lezen van boekjes, daar krijgt ze geen genoeg van! We krijgen pakketjes bij elk thema met wat we thuis kunnen doen. Liedjes, kleurplaten. Dat doe ik thuis natuurlijk zelf als gastouder ook actief. Laatst hebben we thuis bij thema ‘smakelijk eten’ een collage gemaakt. Met allerlei tijdschriften en folders geknipt en geplakt.”

“We lezen veel boekjes thuis. Gaan regelmatig naar de bibliotheek. Op de computer heb je hele leuke sites, squala.nl. Met rekenen, taal, verkeer.”

“We gaan naar het park. Hij heeft een fietsje daar fiets hij mee, op zijn manier. (...) Gewoon spelletjes spelen, boekjes lezen. Voorheen gingen we ook naar de bibliotheek. Maar dat laten we nu even staan omdat we ook naar die peutergym gingen. Dus dat moet ik allemaal nog een keer oppakken, dat naar de bibliotheek gaan.”

“Ja, voorlezen. Dat is in onze cultuur niet zo belangrijk, maar hier kreeg ik het advies om voor te lezen en we zijn lid geworden van de bibliotheek.”

“Heel veel lezen. Is wat mij betreft één van de belangrijkste dingen. En structuur.”

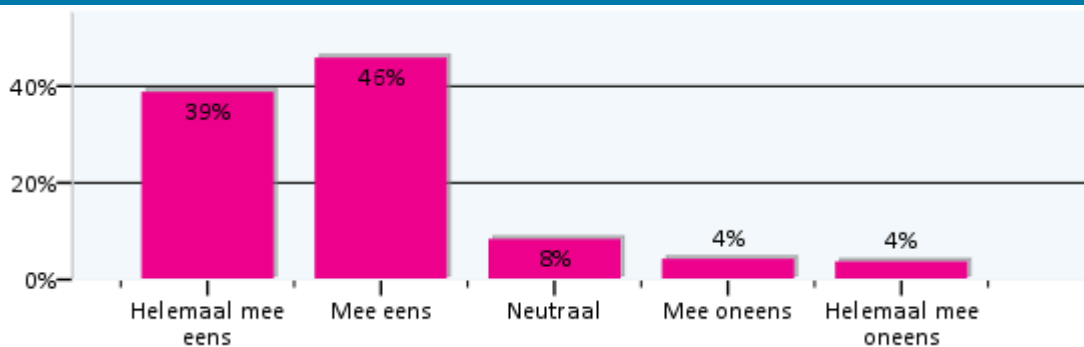
“Af en toe doen we een puzzel. Hij speelt met auto’s, zijn knikkerbaan. En de Ipad is favoriet: puzzels, filmpjes kijken. En hij houdt van buiten spelen: met z’n allen voetballen, fietsen, steppen.”

Eén ouder vertelt dat ze het lastig vindt dat haar man, de vader, zich weinig inzet voor de ontwikkeling van hun kind.

“Hij (zoontje) zit veel op de tablet thuis, meer dan een uur per dag: spelletjes zoals twee dezelfde figuurtjes bij elkaar zoeken. Dat doet papa voornamelijk, als hij thuis is en van mij even samen met zijn zoontje moet spelen. Ik word daar boos over, dat hij niet met zijn kind speelt. Dan kom ik binnen, zie ons zoontje weer met de tablet en zegt hij teleurgesteld: “papa is wéér een peukje roken.”

De meeste ouders (85%) geven aan te weten hoe zij thuis hun kind kunnen helpen in zijn/haar ontwikkeling. Voor 8% geldt dat zij dit (helemaal) niet weten.

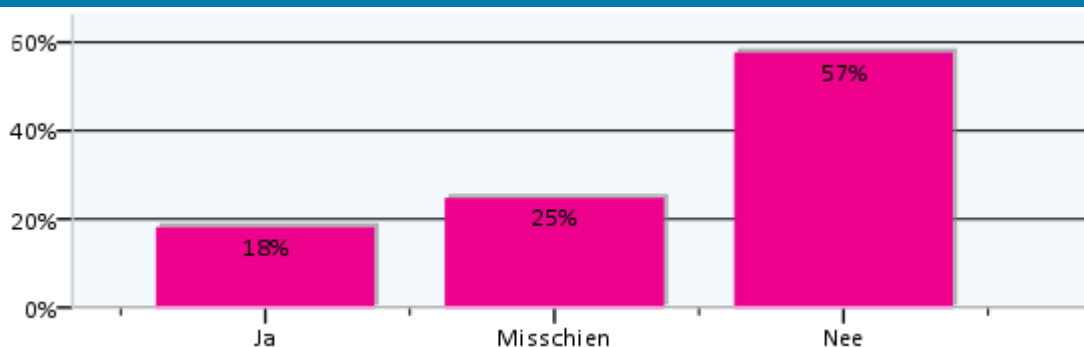
Figuur 25: v14 Ik weet hoe ik thuis mijn kind kan helpen in zijn/haar ontwikkeling. (n = 368).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Hoewel meer dan de helft van de ouders (57%) aangeeft geen behoefte te hebben aan informatie over/ondersteuning in hoe zij thuis hun kind (beter) kunnen helpen met zijn/haar ontwikkeling, heeft 18% hier juist wel behoefte aan en 25% ‘misschien’.

Figuur 26: v15 Heeft u behoefte aan informatie over/ondersteuning in hoe u thuis uw kind (beter) kan helpen in zijn/haar ontwikkeling? (n = 367).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Behoefte aan informatie/ ondersteuning - Diepte-interviews

In de diepte-interviews met doelgroepouders laten de ouders op verschillende momenten merken dat ze de informatie over/ ondersteuning in het thuis helpen van de ontwikkeling van hun kind waarderen.

“Ik vind het fijn en logisch dat we informatie en tips krijgen van het peutercentrum. Dit is beter voor de groei, ontwikkeling van je kind.”

Van de 12 geïnterviewde ouders zeggen de meesten zichzelf niet te herkennen in het scenario dat sommige ouders niet goed weten hoe zijn thuis de ontwikkeling van hun kind moeten stimuleren. Een aantal van hen herkennen dit wel bij andere ouders.

“Andere ouders vragen weleens aan me hoe ze iets aan moeten pakken. (...) Omdat ik gastouder ben en ik heb de MBO opleiding Zorg & Welzijn gedaan. Ik vertaal ook weleens voor andere ouders die de taal niet goed beheersen.”

“Andere allochtone ouders vinden de stap naar instanties eng. Zijn bang dat ze straks een dossier hebben bij bijvoorbeeld de Kinderbescherming.”

Toch hebben de meeste ouders ervaring met het ontvangen van tips/ informatie/ ondersteuning over in hoe zij thuis hun kind beter kunnen helpen met zijn/ haar ontwikkeling. De ouders noemen allereerste voorbeelden van tips die zij hebben ontvangen van de pedagogisch medewerkers over onder andere eten, douchen en taalontwikkeling.

“Ik krijg heel veel tips hiermee. En als ik ergens mee zit vraag dan kan ik het ook gewoon kwijt bij de pedagogen, en vraag ik om advies. En ze hebben altijd wel een advies om te geven. En zo komen we heel ver.”

“Ja, we hebben tips gehad van de juf. Mijn zoontje eet slecht, ontbijten was een drama! Toen gaf de juf de tip dat hij niet mocht ontbijten voor de tv. Maar ja, zo’n ochtend is hectisch en dan is hem voor de tv zetten wel makkelijk. Op de groep leerden ze brood te eten mét korst, dan kregen ze een sticker. Ik kreeg de tip om hem te belonen als hij netjes iets deed, zoals ontbijten, in plaats van met een straf te dreigen. Nu gaat het echt beter! Meer ouders hadden problemen met hun peuters met eten, we hebben het toen aan de juffen gevraagd in een groepsbespreking en kregen toen deze tips.”

“Onze zoon had problemen met douchen, vond dat niet leuk. Toen heb ik om tips gevraagd en kreeg het voorstel om speelgoed mee onder de douche te nemen. Dat hielp!”

“Bij het wegbrengen en ophalen geven de juffen tips over waar en hoe ik kan bijdragen. Ik probeer thuis zoveel mogelijk Nederlands te spreken. Hun tip was om geen talen door elkaar te spreken, maar te focussen op één taal.”

“De tip om samen Nederlandse kinderprogramma’s te kijken, heeft erg geholpen.” *(ouder die helemaal geen Nederlands spreekt)*

“Vooral het lezen en lid worden van de bibliotheek was een goede tip. De informatie en tips die ik kreeg van Spelenderwijs vind ik heel belangrijk. Het klasje is vooral allochtoon, ouders zijn vaak onwetend en ongeschoold en worden wakker geschud.”

Opvallend genoeg kreeg één moeder juist het advies om juist niet nog meer thuis de ontwikkeling van haar kinderen te stimuleren.

“We hebben het met school over gehad wat je kan helpen aan begrijpend lezen en rekenen. Maar ik mag niet teveel stimuleren van docenten. School is school, thuis is thuis. De jongste (2,5) is nog te jong om extra te stimuleren. Kinderen leren zó snel, die hoef ik niet extra te stimuleren.”

Hebben ouders behoefte aan meer informatie/ ondersteuning?

Op de vraag ‘Heeft u behoefte aan meer tips?’ antwoorden bijna alle ouders dat ze voldoende ondersteuning ontvangen van de pedagogisch medewerkers, maar dat algemene tips altijd welkom zijn.

“In het algemeen, niet iets specifiek, zijn tips altijd welkom.”

“Alle tips zijn welkom, vind ik fijn. Maar ik mis niks.”

“Op dit moment krijg ik voldoende ondersteuning, dit hoeft niet meer te zijn.”

“Bij SW had ik niet meer behoefte aan extra ondersteuning of informatie dan er al werd gegeven. Het was nieuw voor mij, ik moest er aan wennen, maar bleek het wel heel fijn te vinden. Nu mis ik het van de basisschool.”

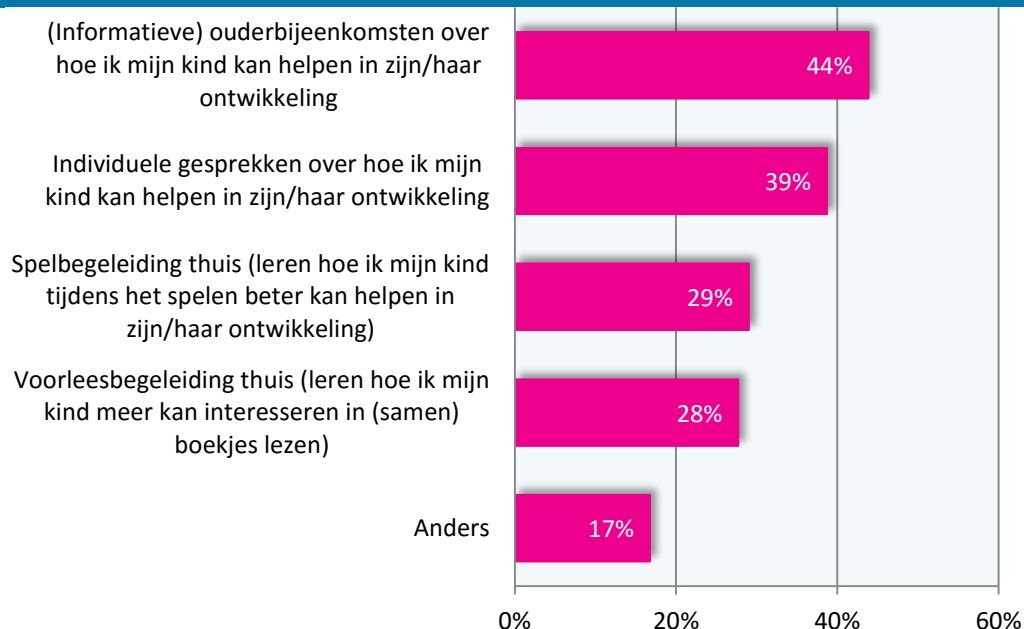
Eén van de ouders antwoordt dat ze nog wel ondersteuning bij de ontwikkeling van zindelijkheid van haar dochter wenst.

“Met haar zindelijk krijgen. Ze vindt het moeilijk om dat tegen de juf te zeggen als ze naar de wc moet, vanwege de taal.”

Vorm van ondersteuning

De ouders die bij de vorige vraag aangaven hier (misschien) behoefte aan te hebben, is de vraag voorgelegd in welke vorm zij hier informatie over / ondersteuning in willen krijgen (zie figuur 27). Hieruit blijkt dat 44% deze ondersteuning zou willen zien in de vorm van (informatieve) ouderbijeenkomsten over hoe zijn hun kind kunnen helpen in zijn/haar ontwikkeling. zijn aan behoefte heeft aan (informatieve). Daarnaast wenst 39% hier individuele gesprekken over, heeft 29% interesse in spelbegeleiding thuis en 28% in voorleesbegeleiding thuis.

Figuur 27: U geeft aan (misschien) behoefte te hebben aan informatie over / ondersteuning in hoe u thuis uw kind (beter) kan helpen in zijn/haar ontwikkeling. In welke vorm zou u hier informatie over / ondersteuning in willen krijgen? (n =155) (meerdere antwoorden mogelijk). *Multipele respons

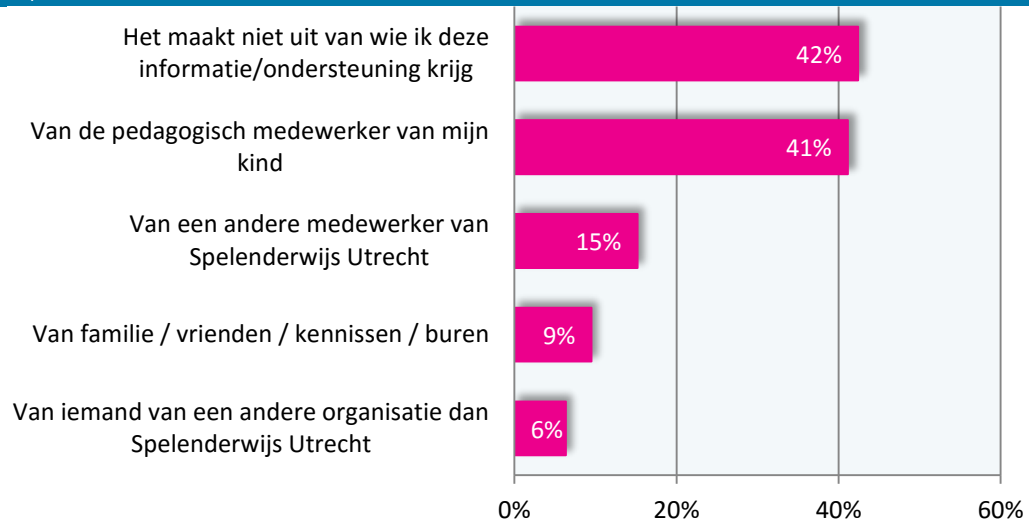
Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

*Respondenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag. Gemiddeld heeft men 1,56 antwoord gegeven

Op de vraag van wie de ouders de gewenste informatie/ondersteuning het liefst krijgen (zie figuur 28). Hieruit blijkt dat 42% van de betreffende ouders geen voorkeur heeft; het maakt hen niet uit

van wie zij deze informatie/ondersteuning krijgen. Daarentegen ziet 41% het liefst dat zij deze informatie/ondersteuning krijgen van de pedagogisch medewerker. De overige opties worden maar weinig genoemd.

Figuur 28: U geeft aan (misschien) behoefte te hebben aan informatie over/ondersteuning in hoe u thuis uw kind (beter) kan helpen in zijn/haar ontwikkeling. Van wie zou u deze informatie/ondersteuning het liefst krijgen? (n=158) (meerdere antwoorden mogelijk). *Múltiple respons

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

*Respondenten konden meerdere antwoorden geven op deze vraag. Gemiddeld heeft men 1,14 antwoord gegeven

Vorm van ondersteuning – diepte-interviews

De 12 doelgroepouders is gevraagd ‘Hoe krijgt u het liefst informatie over/ ondersteuning bij het thuis stimuleren van de ontwikkeling van uw kind?’ Hun antwoorden komen overeen met de antwoorden op de gesloten vragenlijst. Algemene informatie ontvangen ze het liefst in groepsverband, met andere ouders in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst of eventueel schriftelijk. Anderzijds geven zij ook aan dat wanneer het specifiek om (een probleem van) hun kind gaat, ze dit het liefst persoonlijk bespreken met de pedagogisch medewerkers.

“Als het specifiek om mijn kind gaat, het liefst persoonlijk. Als het algemeen is, is het prima om zo in de groep te gooien.”

“Specifiek op jouw kind liever één op één, qua privacy. Maar in het algemeen heb ik geen voorkeur.”

“Samen met beide juffen. Sommige dingen in privacy, sommige algemene dingen in groep. Elke donderdagochtend en vrijdag is er een koffie halfuurtje met ouders. We kunnen ook opschrijven waar we nog meer behoefte aan hebben.”

“Maakt niet zoveel uit. Een mate van discretie is wel gewenst bij persoonlijke dingen. Je hangt toch liever niet je vuile was buiten. Groepsgewijs kun je heel veel leren van andere ouders, kan meer gebruikt worden om andere ouders te ondersteunen.”

“Individueel. Zoals het nu gaat is fijn. Alleen aangesproken worden over eigen kind heb ik liever één op één. Algemene onderwerpen is fijn voor groepsbijeenkomsten, bijvoorbeeld over tandenpoetsen.”

“Groepsgewijs. Als je met meerdere ouders hetzelfde probleem hebt, doen ze er sneller iets mee. In een groep hoor je ook verhalen van anderen ouders, je leert van ouders en de juffen allebei.”

Een enkeling heeft minder behoefte aan algemene informatie groepsgewijs.

“Per e-mail is de beste optie. Dan komt de informatie rechtstreeks naar mij en kan ik het terugzoeken. *Face-to-face* is ook goed, maar wel het liefst individueel. De manier waarop hangt af van waarover en waar.”

“Hier op school, één op één is belangrijk. Heb liever persoonlijk contact daarover dan in een groep. Zo kun je meer insturen op haar persoonlijke behoeftes. Geen algemene, globale informatie of tips. Ik hoor het ook liever van haar juffen, die haar kennen. Dan van een andere professional die het kind niet kent.”

2.6 Communicatie vanuit/ met Spelenderwijs

In de diepte-interviews met 12 ouders en 6 leerkrachten is ook gevraagd naar de communicatie vanuit en met Spelenderwijs. In eerste instantie werd er gevraagd naar hun beeld van de organisatie Spelenderwijs. Het blijkt dat ouders veelal de vragen beantwoorden vanuit hun ervaring met de locatie van hun kind(eren) en maar weinig beeld hebben bij de overkoepelende organisatie Spelenderwijs. Daarom is de vraag verder uitgesplitst en hebben een kleiner aantal ouders deze vragen beantwoord.

Aan zeven ouders is gevraagd in hoeverre zij geïnteresseerd zijn in Spelenderwijs. Dit is uitgesplitst naar interesse in de eigen locatie en interesse in de organisatie zelf. Ouders zijn vooral geïnteresseerd in de locatie waar hun kind naartoe gaat. Slechts één ouder was ook geïnteresseerd in Spelenderwijs als organisatie.

	Niet geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	(Erg) Geïnteresseerd
Eigen locatie/ peutercentrum	0	2	5
Organisatie Spelenderwijs	6	0	1

“Ik vind het fijn om op de hoogte te zijn van de locatie van m’n kinderen. De overkoepelende organisatie is niet nodig, eigen locatie is voldoende.”

“Het gaat me vooral om mijn dochters en hun groep en leidsters. Niet om de hele locatie of organisatie.”

Zes ouders beantwoorden de vraag in hoeverre ze op de hoogte zijn van Spelenderwijs. Wat opvalt is dat de ouders bijna niet op de hoogte zijn van activiteiten van de organisatie Spelenderwijs, maar wel van de eigen locatie.

	Niet op de hoogte	Enigszins op de hoogte	(Erg) op de hoogte
Peutercentrum waar eigen kleuters vandaan komen	0	3	3
Organisatie Spelenderwijs	4	2	0

Groep 1-leerkrachten

Ook de zes kleuterdocenten werd in het diepte-interview gevraagd naar de communicatie met en vanuit Spelenderwijs. De eerste drie docenten beantwoordden de vraag ‘In hoeverre bent u geïnteresseerd in/ op de hoogte van Spelenderwijs?’ Alle drie zeggen (erg) geïnteresseerd te zijn in Spelenderwijs.

“Ik wil zoveel mogelijk informatie bij het aanleveren van kinderen.”

“Leuk om te weten wat ze aan het doen zijn en wat de ontwikkelingen zijn.”

Vergelijkbaar met diepte-interviews onder ouders, bleek het ook bij de leerkrachten belangrijk om apart te vragen naar de organisatie Spelenderwijs en het peutercentrum waar hun kleuters vandaan

komen. Bij de laatste drie docenten werd de vraag uitgesplitst en blijkt wederom meer interesse in het peutercentrum waarmee men direct te maken heeft, dan met de organisatie Spelenderwijs. Over dit laatste zijn de meningen verdeeld.

	Niet geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	(Erg) Geïnteresseerd
Peutercentrum waar eigen kleuters vandaan komen	0	2	1
Organisatie Spelenderwijs	1	1	1

	Niet op de hoogte	Enigszins op de hoogte	(Erg) op de hoogte
Peutercentrum waar eigen kleuters vandaan komen	0	2	1
Organisatie Spelenderwijs	2	0	1

“We kunnen van elkaar leren, een leerteam ontdekken masterclass.”

“Mijn collega’s vind ik wel interessant, de rest niet zo.”

“Organisatie Spelenderwijs ben ik niet mee bezig.”

Gebruik informatievoorzieningen - ouders

Vervolgens is aan de ouders en docenten gevraagd in hoeverre zij gebruik maken van informatievoorzieningen die Spelenderwijs biedt en hoe vaak zij dit doen. Deze vraag is beantwoord door 12 ouders. Negen van hen bezoeken de website van hun locatie soms tot vaak, tegenover drie ouders die dat nooit doen. De vraag hoe vaak ouders de nieuwsbrief lezen is wederom later uitgesplitst en beantwoord door zes ouders. Alle ouders geven aan de nieuwsbrief van de locatie te lezen. Daarentegen geeft slechts één ouder aan de nieuwsbrief van Spelenderwijs soms te lezen, de andere ouders zeggen deze niet te lezen of te kennen.

Hoe vaak doet u:	Nooit	Soms	Vaak/Altijd	Ken ik niet
Bezoeken locatiewebsite	3	8	1	0
Nieuwsbrief lezen locatie	0	0	6	0
Nieuwsbrief lezen organisatie Spelenderwijs	3	1	0	2
Meedoen op het forum locatiewebsite	5	2	0	5
Foto’s en filmpjes van kinderen op de groep bekijken	3	3	3	3

Over het forum: “Is in het Nederlands, heb ernaar gekeken, maar dat kon ik niet lezen.”

Over de nieuwsbrief, forum, foto’s & filmpjes: “Nooit gezien dat ze bestaan. Bestaan die van deze groep?”

Gebruik informatievoorzieningen – leerkrachten

De groep 1 leerkrachten maken nauwelijks gebruik van de bovenstaande algemene communicatiemiddelen van Spelenderwijs en/of het peutercentrum waar hun kleuters vandaan komen. Daarnaast geven ze wel aan dat ze meerdere keren per jaar overleg hebben met gebiedsmanagers, het managementteam binnen de brede school en bijeenkomsten met VVE-coördinatoren.

“Een aantal keer per jaar hebben we gezamenlijke activiteiten door de brede school. We hebben een website van de brede school, daar kom ik wel. Daar staan ook foto’s op van gezamenlijke activiteiten met Spelenderwijs.”

“Op netwerkbijeenkomsten met gebiedsmanagers worden dingen gedeeld. Met de gebiedsmanager van deze locatie hebben we twee keer per jaar een tussenevaluatie: doorgaande lijn overleg.”

“Er is geen algemene nieuwsbrief. Misschien wel voor het bestuur. Twee keer per jaar is er een bijeenkomst met VVE-coördinatoren en SW, maar dat gaat meer over procesverbeteringen.”

Over foto's/ filmpjes: “Als het op de groep hangt zie ik het wel, maar niet digitaal.”

Algemene communicatie - leerkrachten

De groep 1-docenten is gevraagd ‘Hoe ziet u de algemene (niet kind-specifieke) communicatie tussen de basisschool en Spelenderwijs?’ Het blijkt dat de meeste leerkrachten tevreden zijn over deze communicatie. Met name de gebiedsmanager wordt gewaardeerd als duidelijk aanspreekpunt en het doorgaande lijn overleg wordt vaker genoemd. Ook helpt het binnen brede scholen dat basisschool en peutercentrum elkaar makkelijker persoonlijk tegen het lijf loopt in hetzelfde gebouw.

“Die is op zich goed, goed werkbaar. Ik heb niet echt verbeterpunten. Als het nodig is, spreken we elkaar. Overdachten gaan vaak digitaal, dat vind ik prettig. Er is überhaupt communicatie, dat is heel fijn.”

“Het contact met gebiedsmanager is heel prettig. Een duidelijk contactpersoon is fijn. Het doorgaande lijn overleg een paar keer per jaar met leidsters en leerkrachten is voldoende.”

“We krijgen een gemeenschappelijke mail, daar wordt op gereageerd. Er wordt niet gecommuniceerd met collega's. Binnen de voorschool gaat het moeizaam, maar binnen de organisatie goed. Nu heb ik wel de hoop omdat we in 1 gebouw zitten, dat je elkaar meer tegenkomt.”

“Thema's stem je af op elkaar. Verder weet ik niet zo goed wat er afgestemd moet worden. De 'vreedzame school' en Puk&Ko was al hetzelfde.”

“De warme overdracht is sterk, we hebben prettig contact. Ik ben tevreden.”

Ouderbetrokkenheid

Spelenderwijs wil graag werken aan een organisatie die ouderbetrokkenheid modern vormgeeft. Daarom is de 12 doelgroepouders gevraagd hoe zij denken over hun betrokkenheid en samenwerking met Spelenderwijs. Het merendeel van de ouders vindt de samenwerking met Spelenderwijs goed. Over het algemeen voelen de ouders zich goed geïnformeerd en betrokken en zijn ze tevreden met hun rol bij de voorschool.

De ouders werd gevraagd ‘Waar denkt u aan bij betrokkenheid bij Spelenderwijs? Hoe ziet u uw samenwerking met Spelenderwijs?’ Ouders antwoorden dat ze grotendeels tevreden zijn over hoe Spelenderwijs momenteel hun ouderbetrokkenheid vormgeeft. Over de manier van communicatie en informeren lopen de meningen uiteen (per mail, per brief, meekijken op de groep), net als over in hoeverre ouders mee moeten denken over het beleid en programma.

“Dat ouders op de hoogte zijn van het thema dat aangeboden wordt, activiteiten, meekijken op de groep.”

“Bij modern vormgeven: digitalisering. Nieuwsbrieven digitaal, net als bij basisschool. Ik vind dat ouders goed genoeg worden betrokken.”

“Samen voor de ontwikkeling van de kinderen. Hoe kunnen we dat ontwikkelen? Het is een moeilijke overgang van thuis naar Spelenderwijs, daar hebben ze veel geduld mee.”

“Een groepspagina waarop je als ouder kan inloggen.”

Over hun eigen mate van betrokkenheid/ samenwerking met Spelenderwijs zijn de ouders over het algemeen tevreden. Ook hun eigen betrokkenheid wordt uiteenlopend beschouwd van heel praktisch; hoe geïnteresseerd en geïnformeerd ze zijn over de activiteiten en hun kind op het

peutercentrum, tot beleidsmatig; in hoeverre ouders inspraak moeten hebben of geïnformeerd moeten zijn over programmaplannen.

“Ik vind dat heel belangrijk!”

“Goed. Ik ben een persoon die graag meehelpt/ meedenkt. Ik probeer altijd mee te doen. Vind dat ik wel betrokken ben.”

“Daar ben ik heel tevreden over. Merk ook dat wij als ouders worden gewaardeerd. Doen we ook graag.”

“Dan kom ik weer uit bij meer met ouders, vaker betrekken bij ouders. Bezuinigingen gaan ten koste hiervan. Veel geld gaat naar probleemjongeren, moet meer naar jongeren die het goed doen.”

“Goed, ik kan altijd bellen en een afspraak maken. Daar ben ik heel positief over. De begeleiders gaan ‘ouderlijk’ om met de kinderen, dat is prettig.”

“Goed eigenlijk, ik word overal over geïnformeerd en bij betrokken. Oudergesprekken, en we worden betrokken bij schoolreisje, meedenken over activiteiten.”

Twee ouders antwoorden tevreden te zijn, hoewel hun eigen betrokkenheid gering is.

“Ik heb geen betrokkenheid met de grote organisatie Spelenderwijs, moet ik eerlijk zeggen.”

“Die was goed. Ik was niet zo betrokken. Heb nooit deelgenomen aan schoolactiviteiten. Er was niks te doen in die 6 maanden.”

Eén ouder herkent dat niet alle ouders even betrokken zijn. Een aantal ouders geven aan dat de ouderbetrokkenheid beter kan.

“Als iemand van Spelenderwijs elke zoveel tijd samen met ouders zou organiseren, zouden er meer betrokkenheid zijn.”

“Belangrijke rol als ouders, betrokken. De wisselwerking tussen Spelenderwijs en ouders is heel fijn, je kan tips geven en ontvangen over en weer. Het zou fijn zijn dat er ook gevraagd wordt naar de behoeftes van de ouders. Wat ze meer kunnen doen aan de ontwikkeling van hun kind.”

“Goed. Het wordt ook van je verlangd als VVE-ouder. Het zijn wel altijd dezelfde ouders die zich inzetten. Het is goed dat SW er druk achter zet bij ouders om mee te doen.”

Rol van de ouders bij Spelenderwijs

De 12 geïnterviewde ouders is gevraagd welke rol zij voor zichzelf zien bij Spelenderwijs. De antwoorden lopen uiteen van ‘alleen als ouder, afnemer van de dienst voor- en vroegschoolse educatie’, tot ‘meedenkend over beleid van plannen van de organisatie’. De meeste ouders zitten daar tussenin. Zij zien met name een participerende rol als ouder op de locatie/ groep van hun kind.

“Met name participerend. Meedenkend over thema activiteiten, tolk bij ouders die de taal niet goed beheersen. Dan voel ik me geroepen om te helpen.”

“Juf heeft me gevraagd om te helpen bij een activiteit en een feestje. Dat vind ik leuk, gezellig, ik help altijd mee. Vind ik heel belangrijk, doen we voor het kind.”

“Meedenkend over beleid en plannen: ja absoluut. De ideale situatie is een platform van ouders en peutercentrum om het beleid en plannen af te stemmen.”

“Niet alleen als moeder. Ik ben ook bereid te helpen, geef ik ook aan. Als ik iets zie wat niet goed gaat, ga ik helpen. Andere kinderen krijgen dan ook aandacht.”

“Als ik de kans had gehad had ik meer geholpen. Soms wilde ik vrijwilligen, een helpende hand bieden, maar de taal hield me tegen. Ze spreken Nederlands, ik geen woord.”

Meepraten over beleid en plannen

Ten slotte is de ouders gevraagd of ze het prettig zouden vinden om mee te praten over het beleid en de plannen van Spelenderwijs, organisatiebreed. Drie van de 12 ouders geven aan daar wel interesse in te hebben. Andere ouders houden het liever bij betrokkenheid bij de praktische zaken van hun eigen peutercentrum.

“Organisatiebreed voor Spelenderwijs, ja absoluut.”

“Ja, dat is me ooit gevraagd, daar heb ik me toen ook voor aangemeld, maar de tijd kwam niet uit in verband met zwemles van mijn dochter.”

“Nee, niet over beleid. Ik denk liever praktisch mee over de uitvoering. Ouderraad zou ik wel interessant vinden.”

“Nee, ik mis dat niet.”

“In de koffietijd spreken we ook met anderen ouders, andere ideeën over opvoeding thuis uitwisselen. Hiervoor moet je zelf het initiatief nemen als ouder, vind ik.”

Ouders zouden over uiteenlopende onderwerpen mee willen praten, zoals werkwijzen, het aantal dagdelen en ervaringen bij andere peutercentra.

“Werkwijze in de groep; woordenschat; slechts 2 dagdelen is jammer. Elk kind zou 4 dagdelen moeten kunnen voor ritme en regelmaat. Bijdrage moet inkomensafhankelijk.”

“Zie bijvoorbeeld ons probleem met de gemeente” (Eerder besproken dispuut over indicatie voor 2 in plaats van 4 dagdelen.)

“Over de ervaringen bij peutercentra van andere ouders, om te leren van elkaar.”

2.7. Tips & Tops Spelenderwijs

Ter afsluiting hebben we de twaalf ouders nog gevraagd naar tips en tops over Spelenderwijs: wat doen ze echt goed en wat kan eventueel beter?

Tops

De meeste ouders zijn positief over het aanbod van Spelenderwijs. Ouders zijn tevreden over de samenwerking tussen hen en de school, de aandacht die de groep een kind kan bieden en vooral de ontwikkeling die een kind doormaakt op Spelenderwijs.

“Ze doen het goed! Ik ben tevreden over hoe mijn kind hier is opgegroeid, hoe ze zijn ontwikkeld. De voorschool hier heeft mijn kinderen echt geholpen.”

“Samenwerking met ouders is heel goed. Veel advies en tips over omgang met kind en ontwikkeling stimuleren, samenwerking.”

Tips

Als tips noemen twee van de 12 ouders het gelijkstellen van de dagdelen voor ieder kind. Kinderen van doelgroepouder gaan vier dagdelen per week, de andere kinderen twee. Dit zouden ze graag anders zien. Ook de lengte van de dagdelen zouden sommige ouders graag langer zien.

“Hij zat nu 2½ uur per dagdeel, 3 of 3½ uur zou beter zijn voor zijn ontwikkeling.”

“We hebben wel een voorbeeld waarin we juist te weinig ondersteuning kregen vanuit de gemeente toen we daar om vroegen: Onze jongste zoon stottert. De aanmelding bij de voorschool gebeurt via de gemeente. Zij kijken naar het opleidingsniveau van ouders, waardoor hij maar twee dagdelen zou mogen gaan (wij zijn beiden HBO opgeleid). Het duurde maanden voordat wij vier dagdelen mochten. Ik moest zelfs met een advocaat dreigen. We werden doorverwezen naar het consultatiebureau en de arts gaf ook indicatie voor vier dagdelen in verband met zijn spraak. We werden van het kastje naar de muur gestuurd. Ondanks ons opleidingsniveau heeft hij toch enigszins een taalachterstand. Als wij werken, zit hij veel bij opa en oma die Marokkaans spreken.”

Eén ouder geeft de tip om 1 keer per jaar een logopedist langs te laten komen om taalproblemen op tijd te ondervangen.

In het kader van ouderbetrokkenheid adviseert één ouder dat Spelenderwijs eens in de zoveel tijd samen met ouders iets zou kunnen organiseren.

“Als iemand van SW elke zoveel tijd samen met ouders zou organiseren, zou er meer betrokkenheid zijn.”

Een ouder die gaat verhuizen naar een andere wijk in Utrecht heeft last van de wachtlijst.

“Het is jammer van de lange wachtlijsten. Nu we gaan verhuizen naar Leidsche Rijn kan onze zoon niet gelijk verhuizen naar de Spelenderwijsgroep daar. Hier laten gaan is te ver weg.”

Door één ouder werd het niet zomaar naar binnen kunnen lopen bij de school als minpunt ervaren.

“Nu de peuterspeelzaal door Spelenderwijs is overgenomen kunnen we niet meer gewoon naar binnen lopen. We moeten buiten wachten tot het stipt tijd is en de juf ons binnen laat. Ik denk dat het in verband met de veiligheid is en men niet wil dat iedereen zomaar naar binnen kan.”

Leerkrachten

De leerkrachten is gevraagd ‘Wat kunnen Spelenderwijs en uw basisschool van elkaar leren?’ De docenten waarderen de expertise van de pedagogisch medewerkers en vinden het knap hoe zij de ontwikkeling van de kinderen kunnen observeren en ontwikkelen vanuit spelen.

“Ik vind het heel knap hoe de leidsters van Spelenderwijs uit spelen ontwikkeling kunnen observeren. Kleuterleidster is een uitstervend ras, daar kunnen de PABO’ers van nu nog wat van leren. Vroeger was er een aparte opleiding tot kleuterleidster, nu leren ze over kinderen van 4 tot 12, dat is een enorm verschil.”

“Het loopt, we mogen niet klagen met elkaar. Het is goed dat Spelenderwijs HBO geschoolde mensen wil inzetten; pedagogisch, didactisch. Dat is een goede ontwikkeling! Voorheen waren het een soort ouders die erin gerold zijn.”

Daarnaast wordt benadrukt dat Spelenderwijs terughoudend moet zijn met steeds schoolser worden door het geven van les in plaats van uit te gaan van de behoeftes van het kind. Juist het spelenderwijze karakter van de voorschool wordt erg gewaardeerd door de leerkrachten en zij zoeken ook naar nieuwe vormen voor hun eigen kleuteronderwijs die minder programmagestuurd zijn. Een aantal docenten beschrijft dat ze meer zouden kunnen samenwerken om een visie te ontwikkelen voor het onderwijs aan de jongsten.

“Ik vind dat voorscholen al heel veel moeten met kleine kinderen. Het wordt steeds schoolser voor kleine kinderen. Het zou veel meer gericht moeten zijn op spelen, ontwikkelingsgericht. De indruk die ik krijg is dat er veel móet bij de leidsters en de kinderen. Je moet ervoor waken dat het niet heel programmagericht en opbrengstgericht wordt. Het is lastig, blijft een zoektocht. En het heeft met ‘dit’ te maken (wrijft vingers tegen elkaar: het heeft met geld te maken).”

“Leidsters worstelen met hoe sluit je aan bij spel, niet teveel lesjes. Nu doen ze het meer binnen spel, in plaats van taallessjes. Ze zijn doorgeschoten in steeds kinderen uit hun spel halen voor een lesje.”

“Ik vind dat SW moet blijven doen zoals ze het doen, ze moeten blijven spelen. Ik vind de naam heel toepassend, het moet ook op die manier. Als je niet uitkijkt haal je de universiteit naar de kleuterklas. De kleutertijd wordt steeds korter, we doen nu al Cito toetsen bij de kleuters. Maar ze willen plaatjes kleuren, kunnen geen boekje invullen. We willen stoppen met de Cito bij deze kinderen en zijn nu op zoek naar wat nu wel.”

“We willen van het programmagestuurde af, het brengt te weinig op.”

“Door goed met elkaar in gesprek te blijven. Ook bij onze visieontwikkeling. Ook al is Spelenderwijs een grotere organisatie. Ze werken nu veel programmagestuurder. Het lijkt mij ideaal om één organisatie van 2 tot 12 te zijn. Nu is dat onderscheid jammer, soms wil je dingen samen doen.”

Tot slot merkt één docent op dat Spelenderwijs moet oppassen om niet door te schieten in de hoeveelheid administratie voor de buitenwereld. Houdt het effectief voor de ontwikkeling van de kinderen.

“Het zou fijn zijn als Spelenderwijs de Kijkregistratie ook digitaal aanlevert, net als wij. Je moet oppassen dat je niet doorslaat in administratie. Dingen dubbel, dingen die er niet toe doen. Dat je dingen doet voor de inspectie in plaats van voor jezelf. Spelenderwijs wil bijvoorbeeld formulieren bedenken om bij te houden wat ouders doen, om ouderbetrokkenheid te registreren.”

3. Achtergrondgegevens

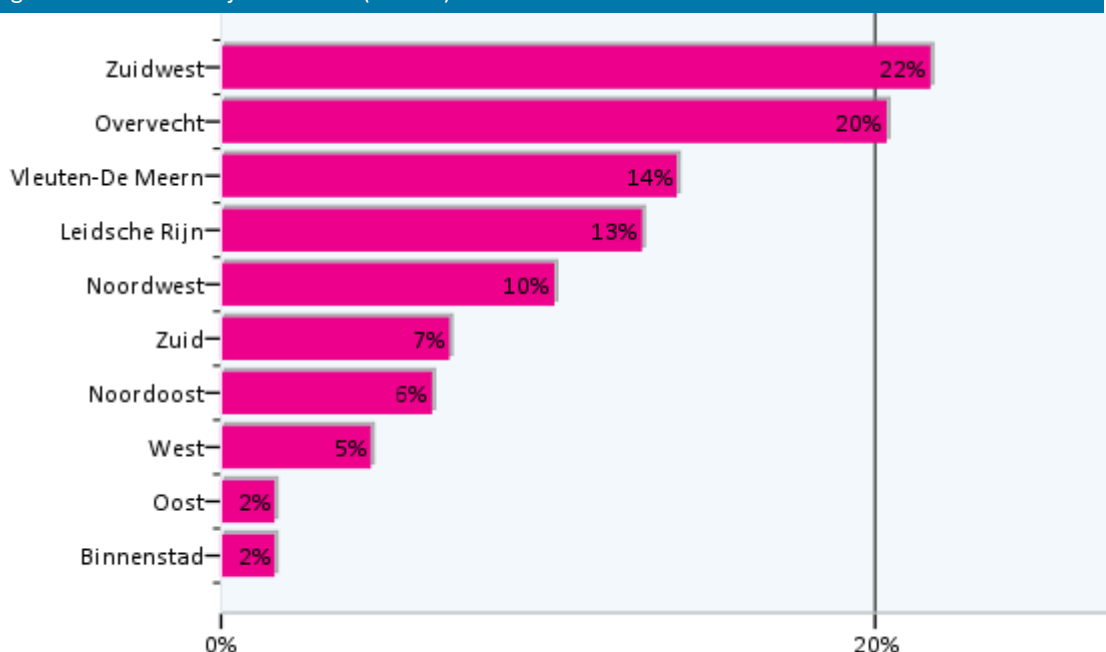
In deze paragraaf zijn enkele achtergrondkenmerken van de respondenten weergegeven.

3.1. Verdeling respons over de verschillende wijken en peutercentra

In welke wijken wonen de bevroegde ouders?

Ouders uit de wijken Zuidwest (22%) en Overvecht (20%) zijn het sterkst vertegenwoordigd in de respons. Daarentegen ouders uit de wijken Binnenstad (2%) en Oost (5%) het minst sterk vertegenwoordigd (zie figuur 29).

Figuur 29: In welke wijk woont u? (n =374).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Op welke locaties van de peutercentra zitten/zaten de betreffende kinderen?

Hieronder wordt de respons over de verschillende locaties van de Spelenderwijs weergegeven. Hierbij zijn de peutercentra geclusterd weergegeven per wijk.

Binnenstad, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum 't Egeltje	6	100%
Totaal	6	100%

Leidsche Rein, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum De Kleine Alm	1	2%
Peutercentrum De Oase	6	13%
Peutercentrum Parkwijk	7	15%
Peutercentrum Voorn	4	9%

Peutercentrum Waterwin	16	35%
Peutercentrum 't Zand	12	26%
Totaal	46	100%

Noordoost, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Kiekeboe	7	27%
Peutercentrum Klim-Op	1	4%
Peutercentrum Pino	4	15%
Peutercentrum Pinokkio	2	8%
Peutercentrum 't Leeuwkje	4	15%
Peutercentrum Warmoes	8	31%
Totaal	26	100%

Noordwest, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum De Boemerang Oost	3	8%
Peutercentrum De Boemerang West	1	3%
Peutercentrum De Carrousel	1	3%
Peutercentrum De Cirkel	2	5%
Peutercentrum El Medina	4	11%
Peutercentrum Het Margrietje	6	16%
Peutercentrum Ondiep	5	14%
Peutercentrum De Pijlstaart	1	3%
Peutercentrum De Piramide	2	5%
Peutercentrum Zuilen	12	32%
Totaal	37	100%

Oost, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Pluto	3	50%
Peutercentrum Rommelpot	3	50%
Totaal	6	100%

Overvecht, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Beiroetdreef	11	16%
Peutercentrum De Bram	4	6%
Peutercentrum De Gagel	1	1%
Peutercentrum Grote Trekdreef	3	4%
Peutercentrum Marcus	28	39%
Peutercentrum Mattheus	3	4%
Peutercentrum Op Dreef	10	14%
Peutercentrum De Schakel	3	6%
Peutercentrum Teun de Jager	7	4%
Peutercentrum Wezerdreef	1	9%
Totaal	71	100%

Vleuten-de Meern, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Speelhuis	7	14%
Peutercentrum Speelleertuin	11	22%
Peutercentrum Speelwereld	12	24%
Peutercentrum Spelenderwijs De Meern	15	30%
Peutercentrum De Tol	5	10%
Total	50	100%

West, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Kadodder	3	19%
Peutercentrum De Nova	2	13%
Peutercentrum Oog in Al	7	44%
Peutercentrum Peuterpark	1	6%
Peutercentrum Toontje	3	19%
Total	16	100%

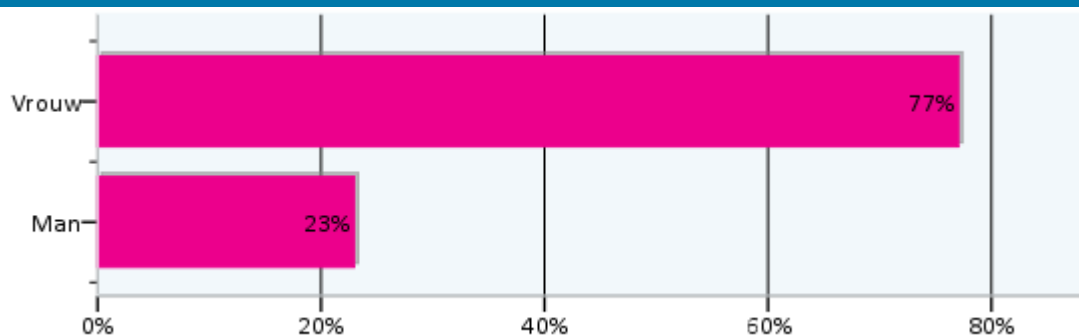
Zuid, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum Puk	6	24%
Peutercentrum De Vliegende Beestenboel	11	44%
Peutercentrum Winnie de Pooh	8	32%
Total	25	100%

Zuidwest, locatie:	Aantal	%
Peutercentrum De Blokkendoos	7	9%
Peutercentrum Da Costa	16	21%
Peutercentrum Hart van Noord	32	41%
Peutercentrum Kaleidoskoop Columbus	17	22%
Peutercentrum Kaleidoskoop Marco Polo	4	5%
Peutercentrum Schateiland	2	3%
Total	78	100%

3.2. Geslacht en huishoudsamenstelling

Ruim driekwart van de respondenten bestaat uit vrouwen (77%) en 23% uit mannen (zie figuur 30).

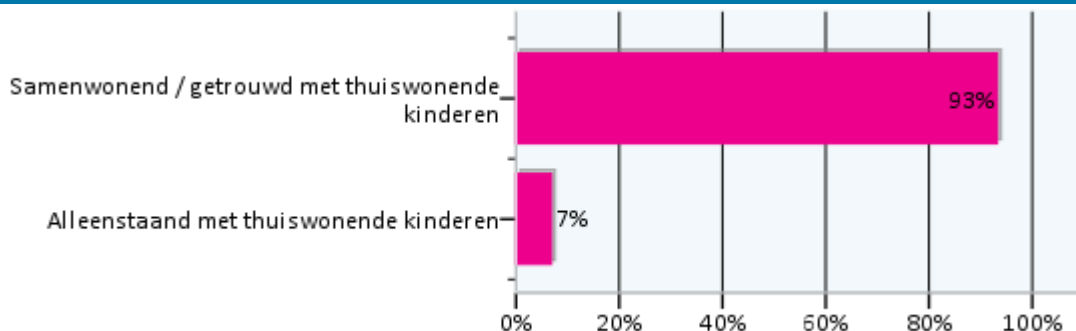
Figuur 30: Wat is uw geslacht (n =366).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

De huishoudsamenstelling van de overgrote meerderheid van de bevroegde ouders (93%) is 'samenwonend/getrouwd met thuiswonende kinderen' (zie figuur 31).

Figuur 31: Hoe is uw huishouden samengesteld? (n =367).

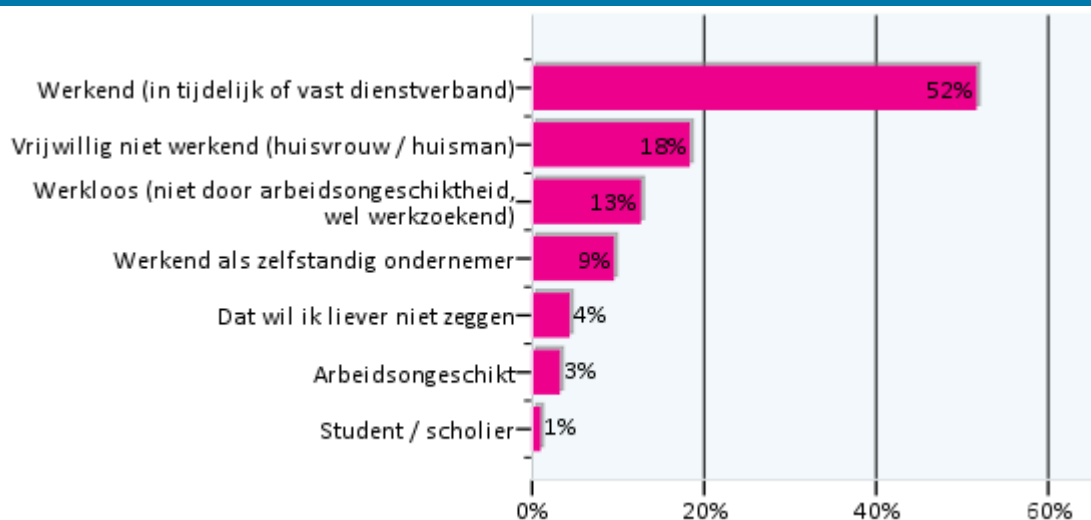

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

3.3. Opleidingsniveau, arbeidssituatie en inkomen

Ruim de helft van de ouders is werkend (in dienstverband of zelfstandig ondernemer) (61%). Verder is 18% huisvrouw/huisman (vrijwillig niet werkend) en 13% is werkloos (zie figuur 32).

Figuur 32: Wat is uw huidige arbeidssituatie? Ik ben hoofdzakelijk... (n =351).

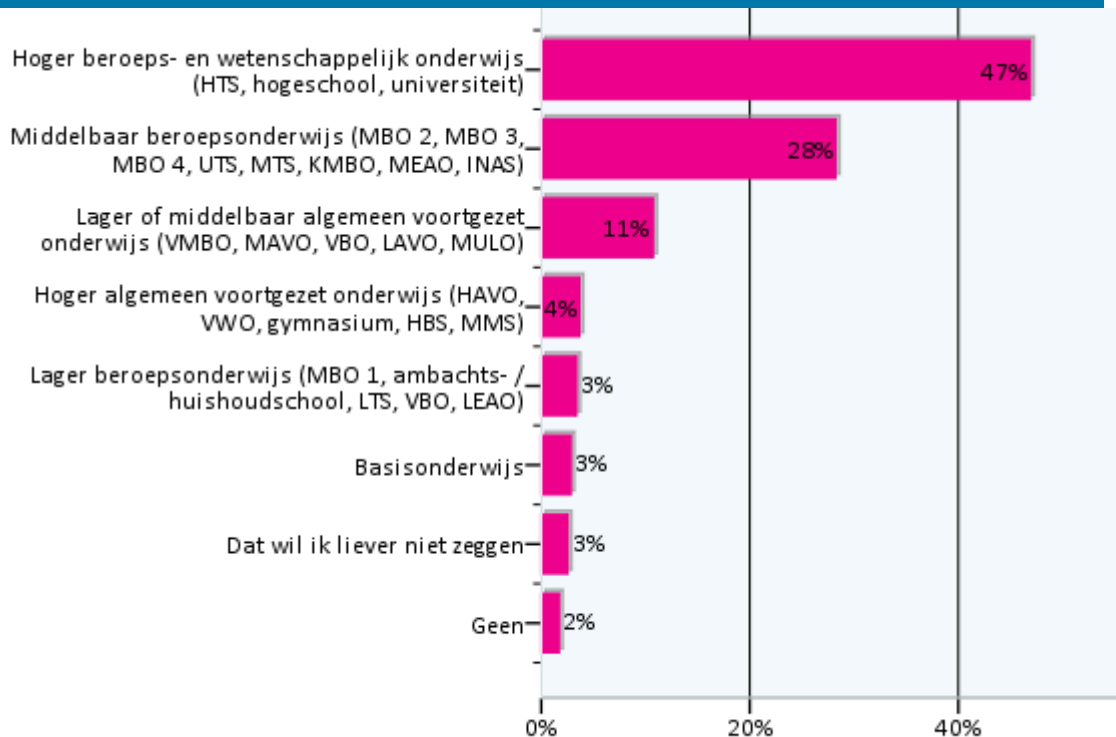

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

Het opleidingsniveau van de bevroegde ouders is af te lezen uit figuur 33. Het gaat hier om de hoogst afgeronde opleiding. Op basis van de CBS-definitie kunnen we het opleidingsniveau van de ouders indelen in hoog, midden en laag opgeleid. Hieruit blijkt dat iets minder dan de helft hoog opgeleid is, 32% midden opgeleid en 19% laag opgeleid.

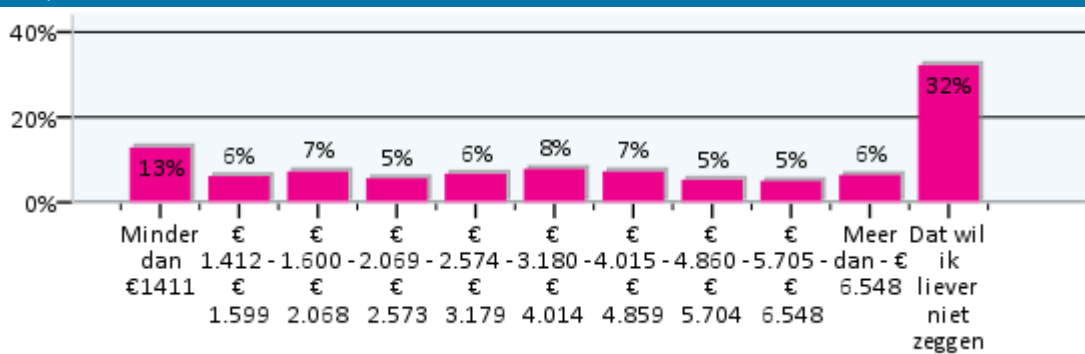
Figuur 33: Wat is uw hoogst afgeronde opleiding? (n =354).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

De verdeling van het maandelijkse bruto gezinsinkomen (inclusief alle toeslagen) over de verschillende inkomenscategorieën is weergegeven in figuur 34. Hieruit blijkt onder meer dat bij 13% het bruto gezinsinkomen minder dan €1411,- bedraagt. Dit percentage (evenals de percentages bij de overige categorieën) ligt mogelijk hoger gezien 32% van de ouders deze vraag liever niet wilde beantwoorden. Duidelijk is wel dat Spelenderwijs zowel ‘rijk als arm’ bedient.

Figuur 34: v39 Wat is per maand het bruto gezinsinkomen per maand? (Inclusief alle toeslagen) (n =356).

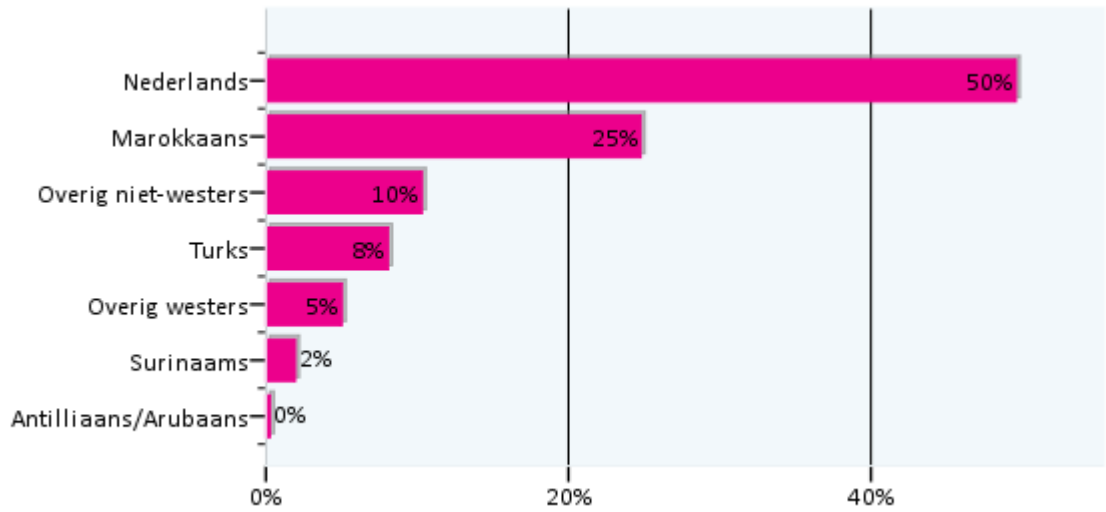

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015

3.4. Etniciteit

De etniciteit van de bevroegde ouders is af te lezen in figuur 35. Hieruit blijkt dat exact de helft de Nederlandse etniciteit heeft (50%) en de overige 50% een andere etniciteit. In totaal 25% heeft een Marokkaanse achtergrond en 8% een Turkse.

Figuur 35: v39 Etniciteit respondenten (gebaseerd op het geboorteland van hun ouders volgens CBS-definitie) (n =359).

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies 2015